

Награда
Десанка
Максимовић

Никола Вујчић

Очи
воде

Задужбина „Десанка Максимовић”
Народна библиотека Србије

Награда
Десанка Максимовић

Награда Десанка Максимовић

30

Никола Вујчић

2024

БИБЛИОТЕКА

„НАГРАДА ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

1

Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ

2

Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ

3

Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА

4

Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА

5

Матија Бећковић / ОД – ДО

6

Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ

7

Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ

8

Борислав Радовић / ПЕСМЕ

9

Слободан Ракитић / ПЛОВИДБА

10

Радмила Лазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА

11

Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ

12

Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА

13

Слободан Зубановић / КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ

14

Мирослав Максимовић / ШАПАТ КИШЕ О СЛОБОДИ

Награда Десанка Максимовић

30

Никола Вујчић

2024

15

Рајко Петров Ного / ЧОВЕК СЕ ВРАЋА КУЋИ

16

Мирјана Стефановић / ПРОМАЈА

17

Душко Новаковић / ЗАБАВА ЗА УТУЧЕНЕ

18

Владимир Копицл / ТУФНЕ

19

Милан Ђорђевић / ПЕПЕО У БАШТИ

20

Петар Пајић / ПОЕЗИЈА

21

Тања Крагујевић / ТРН О СВИЛИ

22

Мошо Одаловић / ДОБРО ЈУТРО, ВЕЛИКА ХОЧО

23

Милан Ненадић / ОТМЕНО А ЦРНО

24

Ана Ристовић / ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

25

Војислав Карановић / ЗАГРЉАЈ У КОМЕ НЕМА НИКОГА

26

Томислав Маринковић / ДУГЕ СЕНКЕ ИЗА ТРЕНУТАКА

27

Саша Радојчић / ЗА ВАТРУ НАДЛЕЖНА ЈЕ ДУША

28

Живорад Недељковић / НАЧИНИ ПРИБЛИЖАВАЊА

29

Злата Коцић / СУНЧЕВА ХАРФА

**Никола
Вујчић**

Очи воде

ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Задужбина „Десанка Максимовић”
Народна библиотека Србије

Београд
2025

ТАЈАНСТВЕНИ СТРЕЛАЦ
(1980)

КУЋА

отац мој и мајка моја
подижу кућу

у темељ уграђују шуму
и по неку ноћ непреспавану

гласно исправљају зидове
зачете у прстима

испод ноката излазе им гости
седају око стола
који се расклапа
у смех

ја седим на крову
и призивам околни свет
који ће одредити
распоред просторија

НЕЋЕ МЕ ПРЕПОЗНАТИ

насрћу руке на врата моје собе
где са сенкама разговарам

све слике су под сенком
као под упијачем
и читав зид
потамнели

долазе
чујем им додир прстију
у главној президи

видет ме неће
нити препознати
ти ројеви
у шареним кутијама

СЛАБЉЕЊЕ ВИДА

поуздано знам да је
за слабљење мог вида
велики утицај имало
једно ненаписано писмо

било је потребно
испунити белину папира
да нико не примети
покрете моје руке

никада нисам успео написати
ни једну реч
а да не запазим велико око
посматрача изнад главе

седећи у соби
вид ми је слабио
и изједначавао се са тамом
која је прекривала целу кућу

ТАЈАНСТВЕНИ СТРЕЛАЦ

тајанствени стрелац
запиње лук

стрела коју видим
кроз прозор
погодиће ме у срце

њена путања је дуга
и јасно се опртава у ваздуху

ако убод буде смртоносан
моја смрт догодиће се
у соби

У ВОДИ

само сам у води леп и сигуран сам
да сам то ја

све ствари су у води лепе
иако не знају

видео сам једном девојку
како се утапа
мислим да је и њена смрт била лепа
као и она

она је сад дубоко у води
и мом сећању
да је нико не може пронаћи

кад сам над водом
она пружа руку
и призива ме гласно

ГЛИНЕНА ПТИЦА

прекопавајући двориште
у грумену земље
пронашао сам глинену птицу
моју прву играчку

још увек је модрозелена
али јој је крило оштећено

засигурно
више никада неће полетети
као што је могла

њено укочено тело
стајаће на столу

у сасвим новом добу
(у њеним очима)
тражићу своје прве речи

ОЛОВКА

сасвим малом оловком
пишем своје
последње речи

украдена од
непознатог човека
на спавању
избегава мени знани говор

уместо слова
она црта предмете
по мојој
истрошеној кожи

РУКОПИС

пишући ову песму нагло сам изменио
рукопис

прогони ме лик из огледала
угледан једне ноћи

зажелео сам да га опишем

заспим над папиром
смишљам крају речи
из научног говора

моје тело припада тами
суженој зеници иза замагљеног стакла

даљину између мене
и непознатог лика
дананоћно преваљујем
уз пут све заборављајући

НОВИ ПРИЛОЗИ ЗА
АУТОБИОГРАФИЈУ
(1983)

СМЕХ

смејао сам се: сунце је мртва звезда
земља кружи око ње!

РЕТОРИЧКО ПИТАЊЕ

„Хтео је баш да ме излуди
онај ко је савијао
латице ове руже”

А. Фет

мале речи као ситнице у кутији
роса кад порани навече: скупе су шуме.
немам довољно новца ни година.
годови нагризају кору:
на крају лета почетак је земље,
киша измишља рупице и слива се.
како се успављујем: гледам горе
да ништа не видим.

стид је студен
лишће је ватра
смех је талас
зима је сиромаштво
: „јао мени! где ли ћу
кад дође зима цвеће брати”*

---

* Хелдерлин: из песме „Средина живота”

ЦРНО ПОСУЋЕ

– 15 редова –

речи су сува слама
минђуша – паучина – на вратима
беле се вратови над тањирима
јела су пуна бајки о отровима
плакаће вода за зимом
нокти читалаца као комете лете кроз текст
сва влага улази у поезију
узалуд равница покушава сакрити старозаветно стабло
конац држи ту конструкцију да се не распадне на
крпице
кад је говор шапат тиши је од шуштања лишћа
многи су датуми украдени из историје
празнина је наша кућа по којој шетамо
размак између година је као размак између облака
један је дан а нас је много
очекивано божанство излази из грудве снега

ВИЛИН КОЊИЦ

баш је вилин коњиц
пролепршао.
с њим бих да се изједначим:
све послове данас да обавим.

СКВОНК

Lacrimacorporis dissolvens/

неки облици облака доказ су
да постоје животиње
чије длаке у облику кише
падају на земљу

* * *

хм! зима је скупоћа
од ње ће једног дана настати
вода коју ће развлачити по градовима.

сви чезну за водом и не знају
да је европа постала копно кад је
атлантида потонула

ЗАТВАРАЊЕ ВРАТА

то гледати!

али ја затварам врата али ја затварам врата

P.S.

хомер је затварање врата описао у четири стиха.
исто колико и смрт хекторову

?

шта ће остати од тога града?
које ће књиге читати деца после потопа?
јеси ли видео рајску птицу?
цвркуће ли?
јеси ли јој ишчупао перце?
један је ишчупао и сакрио га у народ.
та гомила је сад на пристаништу и чека.
прегледај џепове. је ли ту?
јеси ли прочитао књигу о освајању троје?
јеси ли приметио тројанског коња?
мирише ли његова утроба?

НЕМА ВИШЕ

нема више мудрих
неке мисли су сачуване
на грчком камењу

оно што је приписано будућности опада
као малтер са влажне зграде
као сувишан терет

државе троше новац и језик
војска се завлачи под земљу

неки од оних који су пре живели
сад су преживели ратници

нико није веровао касандри
и троја је пала

ДИСАЊЕ
(1988)

СТВАРИ СУ ПУНЕ РЕЧИ

ушао сам у

аутобус.

под тежином говора пукле су гуме. дошли су мајстори

и поправили ту реч која ме је одвезла

до куће.

ПИСАЊЕ / ЧИТАЊЕ

писање зауставља језик, застајем
негде / овде.

ход у почетку усмерен је према столу,
ствари се не мичу – са рубова ишчежава звук,
језик се миче – миц-по-миц у даљину.
у то доба дана / данас поподне ја сам
оно што говорим.

положај мога тела је као положај воде,
прекидају ме и нећу довршити своју руку коју
управо испружам и разгранавам у прсте.
ствари су пуне речи / свет нема већу тежину од језика.
сад гледам оно што излази из моје оловке:
недеља је мртав дан / гасим прекидач и сањам недељу.
скупљам се, овако, у нешто округло и тешко као олово,
али оловно срце моје оловке снизује своју висину:
звук се игра са пиштаљком, пена се игра са ружама,
шума се игра са временом, у шуми расту столице,
дунав гура воду у море...

писање је осушени језик који подижем гласом.
језик се суши, речи шуште као кошуљице
кад их скидам са ствари
да бих ти рекао шта ту пише.

ОПИС

тишина је птица коју хватам на улици.
гле! у гранама се мешкољи
и доле,
пада.
хватају је очима.
дуго се говорило о томе
да је плашива и да се не да
описати.

ЛОВ

глагол *шрчайи* често се користи
у парењу времена и простора.
кад једно
тоне у друго.
кад време важе простор.
кад год хоћу да постанем множина
(хиљаду руку, хиљаду ногу),
трчећи, тако, кроз једну реч
до њене потпуне белине.

КОЛАЖИ

I

на степеништу. ускоро ће на степеништу
заплакати дете. дете које пије мастило моје
оловке, дете које трчи које-куда-тамо.
отуда трчи група туриста са хиљаду језика ће га
описати и писма послати кући.
поштари се возе на бициклима као пискави
гласићи телефонским жицама.
ја седим крај жуте кутије, крајичак мога ока већ је
захватила јесен: јесења киша се скупља у хрпице
као коса између прстију.
ко је први изговорио реч тај је сад паук па се
диже
и
спушта
дугим реченицама.
читам новине и
верујем-не-верујем
да се од свих прочитаних речи може
направити било какав (добар)
опис једне вожње аутобусом кроз град.

II

облачим се, у безброј погледа.
тридесет година стварам брзину.*
човек је човечија рибица и ја покушавам

---

* „он јури, он јури а за њим Сви” (Никола Шоп)

да преместим на друго место ту напола
реч / напола ствар.
данас (и данданас!) недеља је празна пећина
у коју се бацају деца.
покушавам сићи степеништем којим никада нисам
силазио.
језик је трчање / свака реч је мала смрт.
ваздух је цар, коса му трепери у пламену, цитирам га
дисањем.
вода је, ипак, краљица којој су рибе побегле из
очију и сад, троши се у слаповима својих хаљина.
све што је старо изгубиће време, говорим, износећи
сто из себе.
без двоумљења: иди у врт! и непрестано
мисли на кишу!

ПОСЛЕПОДНЕ

цртам коња у трку, његова грива
носи све, као ветар. (сад је она фијук ветра.)
ево коња, као да је простор – скупља све
у ноге и гриву.
цртам коња који ће сигурно претрчати ту даљину
и после се претворити у фрктање,
издужити у млазеве саапе из ноздрва.

*(звук авиона ђошреса град. куће се нагло деле на собе.
соба излази у собу. једна завеса се нагнула кроз прозор:
нагнула сам се и ветар ме чешља као гриву!)*

то је мој Јабучило! његови скокови су таласи!
таласи су бржи од мојих речи које га шибају по сапима.
ах, коњ у скоку је мост од гласа и ветра,
његово тело је наборано од дисања,
његов врат је срп који сече ваздух!
ево коња који оре белину! то је моје путовање.
прхнуо сам као птица на врх стабла: стабло је природни
остатак висине на коју се могу попети.
и гледам:

ОПИС ГРАДА

коначно, описао сам град:
хиљаду година старе речи
послагао сам као коцке.
то је град!
вода ће описати сва његова празна места,
камен ће описати старост која одолева искушењима,
ваздух ће описати куће које астматично дишу,
ватра ће описати пролеће у коме киша пева на
степеништу.

*

ако сам и описао град, никада нећу моћи јабуку:
време бежи у јабуку, пет месеци је побегло у јабуку,
јабука расте као мали црвени балон.
сад је јабука на столу / сад је отворила уста
а столица-старица, у углу, мешкољи се,
њен наслоњач мисли да је стабло у шуми.

*

ту је и једна чаша.
а реч *чаша* је празна као чаша
и дугачак сто бори се са њеном
малом празнином.

ЈАБУКА

зашто си то, скоро округло,
обукла?
кад си већ одлучила да те хвалим
морала си скочити. хоп!
покрети у тебе склоњени
односе те из руке-у-руку
уништавајући време које си горе
држала.

ЦРТЕЖ

једна реченица је вуче, говорим јој али она не верује
у тај терет прислоњен уза зид
у ухо сам све скупио, знам, кад си трчала
утрчала си, аутобус је покупио све кораке,
точкови су одмотавали своје танке линије,
падала је киша кад си силазила низ степениште
ја сам се спасавао од мрака заспивајући

ТАМНА МЕСТА

и заиста:

дубља места су тамнија

заstraшује ме врч својим

тамним дном

собе су обичне коцке мрака

улице су црни конци разапети по граду

а ево како се вода

тога ослобађа:

она јури кроз тамне цеви

ка светлости и шуму

у купатилима

(НУЛА)

кад сам изашла из те хрпе, надисала сам се:
напунила празнине.
сама себи доста – округла, стидљива што
чиним глупости
кад ме сустигне та проклета реч што је носим
надута као после сна, радосна сам кад успем
да се одвојим и сама из себе искочим
у празнину

(ВРАТА)

од стабла ћу направити врата. покуцаћу.
отворићу их: добар дан!
они ће одлетети у висине,
говорећи, одозго падаће.
ужаснут спорошћу – заспаћу: отићи ћу
далеко, остарећу.
вратићу се као Телемах
истопићу се као снег у води, ујутро
истрчаћу из мрака у шуму,
где се најбрже расте.
донећу стабло. направим врата.
покуцаћу. отворићу их.
ући ћу.

(ЈЕЗИК)

ах! (мој језик) онај, што га не могу сместити
(ту.) једна реченица нестаје (није никада
тога ни било, није могла, у устима) сâмо се
просуло (док ме не удахне / трчим), мноштво
није множина, али се отиснуло (кад ја већ
спавам, на крају крајева)
јер, језик је (ах, већ на коленима) то, што
се мене тиче (није језик) и није потребно
имати такву (која од блискости нестаје),
а затим, бар трећина речи нема ослонца већ су
као дим (опет, *као* које краде: столица је
као пас у соби, перје *као* цвеће на ветру...)
„Авај, зле хартије”, *ше...*

ЛЕТО 1987.

док сам се окренуо, то што сам хтео
описати – изгубило се.
и управо о томе недостатку брзине хтео сам
да пишем. међутим, гле! појавила се
једна жена са дететом чији плач је
рушио људе на улици. улицу су све више
затварале куће, улица је све више
постајала пећина, сенке су се збијале на зидове
и сви су учили говорити.

(ТРОШЕЊЕ ВРЕМЕНА)

реченице, од мојих до твојих уста,
тамо већ себе видим – расту ми прсти,
време виси у угловима собе,
времена има у храни на столу,
времена има у мојим устима:

*каква живоџиња! искуј од снега воду,
џу реч џио жури. зажмури, кад оду,
џовори као и ја. кад свеџлосџ засија,
наша су имена џоклоџи, а џовор куџија.*

ситнице измишљају велике ствари (и моја кућа се
уплела у град!)
дан је кад идем у град!
дугспарандан! (годишње доба?!)
жури кроз жамор / трчим тротоаром
већ је време! :аутобус превози
време од периферије.
седам на столицу – столица ста̀ри / шкрипуће,
ах! сад могу седети у свим временима!
сад сам глагол који припада столици и ти размаци
у њихању довољни су да вас упитам:
догађа ли се и вама кад говорите
да ништа немате?

(ПИСАЊЕ)

то што могу описати није ми потребно.
то што описујем није моје.
то што се помоћу глагола пење
пење се али је још далеко од мене
то што ћу описати: „аутомобил јури улицом и скреће
удесно” је потпуно стварно јер га сви гледају.
то што ћу написати: „усправно. није се пробудила.
саткана од погледа...” и после
прочитати, мочвара је у коју све дубље тонем.
то што говорим исто је мада ми се све не догађа.
чувам руке, руке пуне додира и брзине, то од чега
желим почети, зар
овако.

ЧИСТИЛИШТЕ
(1994)

(ЧИСТИЛИШТЕ)

то је непрестано опасавање црног
квадрата и белине у њему која жели
постати кружница или
уста која ће ми нешта
пришаптати

* * *

рекла ми је: никола, сваки твој дан је
смрскана слика!

* * *

посматрам бело. бело је тако нејасно
да не знам шта посматрам. свака реч је
ризик. бело на бескрајним лествама
као бог који је себи допустио да га
свако изговара. волим ово место из кога се
на све виче. где сам сâм а око мене су речи
као набори на завесама.

ЈУТРО

тек кад сам се пробудио, рекао сам:
треба ли да будем исти
или бар сличан ономе из сна: јахачу или
коњу брзом. у те три секунде
скупивши снагу на брисаном простору
нико ме није видео. само се
мој дах ледио у леденице,
била је то светлост која је
прескакала зидове и тињала негде
у очима.
јурећи из празнине у празнину
трчећи од свега у ништа из пара у
непар, потрошио сам време. уживао сам
у тако великом простору и таласима.
онај који то воли од пене је! он своје телу
виче: брже! брже!
наизменично постајући глас и ваздух.

(НЕДЕЉА)

недеља, огромна као балон. прозирна (као да је све време недеља!) у чежњи за простором да ли ће се икада завршити?
недеља на све стране! то што нас окружује као бесконачна кружница / било је подне. сто је сишао у двориште испод стабла. брбљиве столице падале су у траву. (плакала сам у дубинама улица! у дубинама својих дланова носила сам језерце и златну рибицу!) говор је све плавио.*
тишина, између реченица, сићушна, неразмрсиве косе, мудрија је од оног што чујем: у прегласним речима
на прејакој светлости.

---

* рекла ми је: никола, очи су отворене ране.
слепљене, сударају се, ситне као пшенична зрна.
смех је платно на коме видим твоје лице.

СВАКОДНЕВНЕ РУШЕВИНЕ

пуно звука као грамофонска плоча
цело јутро је у брзини
дивна глума пуна вриска
деца у огледалима као лијане припијена
уз висину
осећају недостатак искуства
љушти се шум са ствари
шкрипе свакодневне рушевине

или је то неко
у малом тесном атељеу
нехотично
просуо боје

* * *

правим дан – отворио сам прозор: мрак шушка у
угловима собе
шаре шапућу по зидовима
у мастило су бачена сва слова и њихова
сићушна-мокра
тела дрхте на папиру хватајући се ове реченице

постоји тај тренутак кад све имам!
значи и ја сам у тој гомили коју вара
златна рибица

гони ме сенка јер ме воли
виче: ми смо деца реченице!

ЧИСТИЛИШТЕ

1.

ушао сам у чисти́лиште: у собу мању од уста и
оставио себе у смоли. нешто сам говорио. ах,
какав је страх кад се будим и слуша́м кукурикање
петла у проклетој авлији!
као да сам на саслушању: још се нисам ослободио
себе
а већ расправљам о другима.

2.

у музеју, гледам: своје ципеле. волим тај шум даљине,
то је праживотиња коју је тешко нацртати – тај
дах из дубине
без коначног облика, то што живи само од погледа
и само
на себе мисли – трчи на своје место.

тамо је прошлост, остављена као сандале
пред вратима, рече ми она језиком сувим тако да је
шуштала
као трска.

помислио сам на нешто далеко
и остарео као малина у подне.

3.

гледај! довукли су воду ту огромну прозирну
крлетку!

и још је викала:

док сам се опраштала и опирала и ја сам плакала.

кад сам ушла у град чула сам речи пуне
годишњих доба.

управо сам срела једну жену која је певала:

„док нисам гледала огледала нисам за себе знала!
док сам читала време сам из речи крала!”

и ја сам бука! само неке речи су моје речи!
зато их понављам. да бих била слика.

4.

стигао сам, пред почетак дана. и тако мален стајах

док се град бранио торњевима и тргом, тамо

где сам желео бити била су огледала. „сестре оног
што сија”, негде сам прочитао и веровао сам у то.

Све се таласало као да плове аргонаутске лађе.

у градском возилу неко ме је упитао: мислиш ли
да возачи чезну за смрћу?

плашила ме та реченица као рука испружена
према купинама пуним ситних очију.

не, рекао сам, ми сада оно што изговарамо можемо
додирнути и рукама!

СЕЋАЊЕ НА РЕЧЕНИЦУ

а онда: низ ходнике и степеништа – чека ме тамо!
у недовршеној згради пуној људи (који говоре,
говоре, говоре)

у гомили један пева: о водо, ти си дубока јер
стојиш на вршцима прстију!

„само су ми остала уста” каже једна жена у лифту
који од брзине прави празнину клизаву попут
коцке леда. гледам: од просутог звука праве
аутомобил.*

свако има своју равницу којом трчи.

онда је неко рекао: волим тај рељеф, залеђени шум
на гробљу речи!

говорећи прелазим из једне реченице у другу у
већи текст.

---

* ноћ је велики пашњак на коме пасу
аутомобили, та недужна новорођенчад.
увек су на рубу речи,
ишчезавају у даљини као киша
у прашини.

ГОВОР

говор је успомена. причам о бициклу који
јури као ветар. окрећу се његови точкови кроз
реченице. разгрћем ваздух и дишем. ја нисам ја.
ја сам хрпа речи! кад ме изговориш – ту сам. јурим
као црта низ папир. брз као вода. брз / модар
од ударца погледа.

наочиглед свих, оно што сам сањао
ухватио сам речима. али то траје само док
изговарам.

изговарам то што расте.

претварам речи у ствари / ствари у речи.

ја сам тај размак између речи и ствари.

ја сам чисти глас.

БУКА

говорим. сигуран сам да су то праве речи али
оне нису сигурне и оклевају. пуне се и празне
као кад дете премеће ствар из руке у
руку. прекрива ме бука. буком против буке!*
бука мотора
какве иначе носе речи у својим позлаћеним
кабинама.
чујем крике док речи рањавају ствари.
улећем у разговор али то је већ
хала пуна турбина у које се улива светлост.

---

* тога јутра
зауставио сам се
да певам:

град се увукао у звук
небодер ждере висину
улица је запети лук
претворио сам се у брзину

ветар је витез самоће
говори са свима и ни са ким
речи се кроје – како хоће
модре и празне као дим

постаћу стуб или рукавица
већ је поподне дан је стара
посуда црна црта – улица
своју празнину одмара

у мојој соби – тишини
хиљаду речи чува време
док спава у близини
завеса дрхти од треме

остао сам сâм. ствари су се заклањале
својим именима.

говорим

неразумљивост буја – крда речи трчала су у
бескрај. сад је све црно –

изгубљено време или старост

шћућурена под сводовима цркава.

одједном сам видео све.

свака реч је куповала своју тишину.

говорио сам

велико пространство делило се брзином помицања
мојих усана.

(ЗАВЕСА)

гледам је: без коначног облика, завукла се у
наборе сопствених речи.
и дан-и-ноћ са људима – на необичној земљи у
необичним разговорима.
треперећи / трепћући као победник над светлошћу –
заронила је у своју
несрећу: дугу-згужвану сенку / попут масивног
лептира раствореног у крила.
зар су то куполе светлости?

жути се тако да немам речи које би то
жуто зауставиле.

ПОГЛЕД НА ИСТО

једна реченица расте, ту негде, у папирима.
јесам је изговарала. јесам је слушала.
и гледала!

шта ти говорим? па види је! заледила се као дах
на прозору. сања ме у свом белом трбуху.
сече је светлост.

о, видиш, никола, рекла је, кад говорим,
осећам се као да сам на великом точку који ме
уздиге и гњечи.

* * *

јабука стрпљиво зри
моје пребрзе речи руше је.
видим безбројне слике у котрљању: то је
скулптура бога!
креће се тако брзо да излази
из своје речи
и губи значење.
остају само одјеци
као куцање сата
у празној соби.

* * *

једном сам гледао ружу у врту.
покушавао сам одржати њен јутарњи мирис
описујући је.
описао сам латице и добио огромну ружу.
описивао сам је све док мирис није избио из крша
речи.
али, шта је та ружа? ах, каква је то ружа!
свака реч ју је чинила старијом.

НЕСАНИЦЕ

ударци у тамним дубинама, откуцаји – све је од речи.

дан ми је све дао, припадам ономе који ме слуша.

али светлост је гладна и сенкама убија.

речи секу оно што нам се дешава.

хајде да од комада празнине саставимо велико огледало.

*

трошим много речи да бих добио какав-такав предмет.

сличан усамљеној светиљци у ноћи, гледам окол.

а онда, неизбежно – зашто? дугачко као степениште

које нагло продужавам корацима.

РЕПЛИКЕ

1.

нико не гледа за мно́м.
врата аутобуса су се склопила
као трепавице.

2.

зечеви су питоми од миловања. али, ипак
расту им ноге и уши.
мој длан – мало парче папира
претвара се у твоје лице, а прсти
у косу која вијори
у трку.

3.

да би постала разумљива
ружа се расцветала
а онда је поцрвенела,
од стида.

4.

изненада сам се нашао на рубу разговора,
у загрљају, дрхтећи непрестано, као светлост
на води.

ја сам иглица борова
пала на ципелу.
и сад – корачам,
водим бригу о брзини.

5.

радим у реченици.
то је каменолом!
правим ствари од рубова.
уливам им страх.

6.

господе, хвала! за овај дар
јер сам у бескрајним собама.
сад могу бацати удице и
ловити сјај на стварима.

ПРЕПОЗНАВАЊЕ
(2002)

ПРЕПОЗНАВАЊЕ

једном сам узео комад папира и
почео да пишем само једну реч –
празнина.

писао сам: *празнина*, *празнина*, *празнина* итд.
добила сам осећај да све више тонем,
да ме та реч празни.

осећао сам само дно, дрхтање
невидљиве жице празне љуштуре звука
и више није било никакве разлике између
мене и написане речи.

тихо сам се померао, мало-по-мало
био сам онај који пише и изговара
а празнина је сама себе препознавала.
проговоривши, заправо, био сам реч.

исписивао сам: *празнина*, *празнина*
и њен лик је растао као простор у цркви,
све друге речи губиле су се у њеним многобројним
угловима. одвајала се од свега и муњевито
ширила своје почетке.

бескрајно се удаљавала, мада сам је осећао
под прстима, мада сам је дотицао
вршком језика.

„казујући себе, губим се” говорио сам све тише
и постајао јека белине папира.

* * *

реч је незадржива слика која хоће да искочи
из свог рама. спљоштена, брзо
исцури у реченицу: бог одгађа оно што је преблизу.
али, ја већ у влажном сјају траве
осећам радост беличастосребрнасту
са гљивица на црном пању пуном љубичастих лишајева.
у праву је Пенти Сарикоски који ми рече:
никад нема довољно речи,
морају се изражити сваки дан.

* * *

носим те, попут таласа, из једне
у другу слику, све до прага,
олтара, да тамо закорачиш у тишину.
сад видим само твоју косу како вијори
и како је мрак једе, и
видим благи отисак твојих љубичастих уста, отуда –
тек назначава те крик.
као што мишији цијук гризе моју уснулоост тако и
вода нагриза лед од кога дрхтим, и моје име и
имена сва скоро ништа не значе.
у згрченим траговима стопала тражим те,
одозго, са осетљивим пужастим очима које оно што
погледају увуку у свој мрак.
као кад се капљице крви повуку у своје мале ране.

ЖИВОТ

сад и то још мало што остало је
смањује се
и склања.
светлост је потомак изгарања.
од речи су јаче ствари, посебно
пустош међу њима.
јер после сваког праска настаје мук
и сваки отвор постаје око,
поглед-одсјај – жалац заринут у даљину.
белина је курва! флертује са ситницама,
а ситнице су темељ света. та мала
зрнца, честице брзе на језику
парају своје плавичасте порубе.
цео живот ми прође
слушајући их.

СТОПЕ

прашина, заокупљена својим формама прекривања
(и предсказивања) и памћења облика – кад се баци тело
у њен плићак. прегажена, плодна понаша се као огледало,
као лице обрасло борама. користи се временом иако
јој време
није потребно. обухваћена умирањем, заустављена –
вришти! на сунцу, памти земљу. умара је
распрострањеност.
спремачица сећања! патетично платно! чува већ освојено,
не напушта је стрпљивост. терет скраме! са својим
помоћницима
крпи сложене површине. ту не помаже ни проветравање.
слична / мумифицирана, клинасто се забија у невиђено
и недодрљиво. овална / набрекла дуго изговара своје име.
сажаљева ме (да ли лепе ствари носе и лепа имена?)
то говори много уста: супротстављам се опису,
супротстављам се
самом себи јер су ми остале само стопе и сенка
сјежена на зиду.

СОБА

бог је био брз у стварању света.

у сваку реч, као у посуду, ставио је по неку ствар, негде и две-три, негде нешта сувишно, негде крупно да друго заклања. негде је нешто сакрио (тако и ја кријем новац, у фиоку, међу папире).

рекао је: учи, привикавај се на другачије. привикавај се на себе. све што ћеш достићи није веће од ширине крилца мушице и јасније од њеног зуја.

* * *

само поправљам. чудан је то призор

– нагнут-нервозан-у-журби!

дрхтавим рукама хватам брзину. далеко – немогуће. изван
домашаја речи и покрета. а заправо, то се никог и не тиче.
напорно пратим замор ствари, мале смрти

(свакодневно умирање),

спорост до досаде. бесконачни су разлози оправдања
за сваку реч, рецимо за реч ружа – да је јача од саме *руже*
која брзо свене у свом мирису и боји
и смалакса у телу.

само поправљам, то што могу

као што грана поправља свој врх растом

ширећи листове, као што боја поправља другу боју

и свако јутро учим говорити,

свако јутро учим гледати –

како светлост, раширивши ноге,

нагнута,

нага, пије воду.

ИЗ ДАЉИНЕ

био сам стрелица заоштрена која се пробија кроз те твоје
тврде уши, а сад сам само поглед, замућена слика која
дрхтањем набраја своја имена.
у чију сам се зеницу сада зарио?
чувај ме као сваку успомену,
буди огледало: кад пред тобом станем да се одмах видим.
говори као цвеће, а не као коприва
да пецкаш.
научи волети даљину,
гледај кроз прозор.

РАСУТИ ЗВУК

па, још боље кад је већ тако, кад је већ
уткан у моје биће. извлачићу га речима, параћу га
како се пара платно, кончиће ћу мотати у клупко.
то привиђење које виче: николааа! о николааа!
напојено и надуто, мој је сурови ученик уваљен у утробу.
удаљен у месу и црвенилу, враћа се у себе споро.
попут пене увире, прскајући около живу светлост, а она
тамни под својим теретом.
а тек да уђем унутра, да осетим голо-крваво месо и мрдање
костију које ме одводи у даљину, никад се не бих окренуо.
знам га ко злу пару! зближили смо се, оцртавам се
попут сенке, присиљен да говорим у том мноштву,
да речи препознајем гледајући около, вадећи их и слажући
у хербаријуму, гледајући без престанка! дивећи се свему
око себе, дивећи се богу како је мудро поделио имена;
срамећи се своје брзоплетости.
замрсујући се у сећања осећам да се у мојим
устима сваки глас урушава у сопствени пепео. попут
грудве снега која се у котрљању удвостручује, али
у мојим шакама – брзо се топи.
шта ћу од те тишине исклесати?
шта ћу са тог рубца угледати?
вртоглавицу велике дубине!
или злаћани одсјај ужљебљен, подношљив, иако напрснуо;
све његово богатство је да га можеш гледати
али не можеш описати.
запљуснуо ме је шапатам, потом прстима,
мислећи да је још нешта преостало у том размаку.
расут звук се борао у лелујању и стварао шум.
превише пепела! разрушене реченице!

кад се дан разбистри свака ствар дебља не би ли
произвела већи звук. примиче се
и вртложи у том премалом простору.
бити што мањи, ситнији! помислио сам у том тренутку,
тако ситан да нема речи која би ме могла
открити.

ДАН

ако се иде траговима, од јутра се може направити,
уз много
труда, какав-такав дан. као по снегу, ако се
светлост растегне,
пусти кроз решетку – то је укроћена снага која
држи ходача
и његове очи у сталној приправности, на скок.
од мог повика може да падне, али он растеже свој
големи глас
као зрнце песка своје котрљање.
распознавајући свој вишак, напијава и отима. видим му
снопове мишића лелујаве попут паукове мреже.

УЗЕО САМ

од свега помало, тако да цури између прстију,
да се доле, у хрпицама скупи и пренесе даље. да се као пена
заустави тачно на рубу, у судару са ваздухом, и да оное,
нагнутом, побеле брчићи, да бризне у плач, и да каже:
то је мој живот, длочица у репу.

ту међутим, међу згомиланим сандуцима, саплитао сам се,
понављао се у њихајима, у клизавим покретима.

просијавале су
модрице на лактовима. е, па бићу наклоњен онима

који трпе све,
они су само одломци онога што расте. „угледајући

се на Лота, а не
на његову жену” видео сам чија мати црну вуну

преде и где зека
пије воду, смлачену / плавичасту. језерила се,

вртложила се њена
утроба. хировита, изжљебљена / просута, могла је да однесе
све. и сад покушава, док ти шапућем, да савлада ову црту
која нас дели.

МЕСТО

на истом месту (у кући, на столу, у потпуној самоћи) у
муклој тишини, површина држи себе и тај нацрт ствари.
стари онај испод своје сенке, већ згурен, са пуно жеља.
има још залиха речи да се савлада овај разговор. роне речи,
напипавају прсти и – ево га у руци! тај шуштав

предмет који

нема име већ га од мене тражи.

али, како да у његову шупљину (у глухо ухо)

шапнем та слова,

која ће, попут конца, привезати га за нешта веће,

и кад му дам

име шта ћу касније – кад буде ту, кад оживи у

својој љуштури,

кад буде *мој*. шта ћу касније са њим кад заузме своје место,

кад га будем морао хранити говором?...

КАСНО ПОПОДНЕ

и ја се, повремено, нађем у клизавом простору, у његовим
кланцима, у опасности да ме стварност упије као

песак воду.

само запамћено постоји. једном сам посматрао

неки предмет

толико дуго да је изгубио своје обресе и ишчезнуо
у посматрању, као да је сам себе појео. али, гле! изненада,
нагло, из замраченог стакла екрана, израњали су

његови бокови

из отрова бескраја.

да бих га сад ухватио погледом и описао потребно ми је
свега неколико речи.

али, којих?

ЈУТРО

све речи које знам једва да могу описати моје буђење,
отровнозелена боја са великим жутим очима гледа
ме. рутава.

исцрљује своју снагу гледајући ме.
смркнута / намргођена; њен поглед је млаз.
пожелим да будем зимзелено дрво згурено под снегом.
да будем то име и његов облик.
светлост-спавачица са већ загрејаног лима
смеје се
и то трајеееее!

* * *

док сам копао по дворишту, држава се
смањивала.

кад сам се окренуо већ је била сенка (стабла јабуке или
ораха, свеједно).

тукли су је исти ударци – копрцала се.

само је кров сљзио и цреп је зацрвенео други цреп,
баш као моја горња усна доњу усну...

СЕЋАЊЕ

Мнемосина опет ме је негде
затурила. у неку реч, а да нисам ни знао,
све верујући да је видљиво и присутно, да постоји
само зато што је видљиво. али, до ђавола!
управо је обрнуто – оно кроз своју дужину дрхтећи
траје и завава.

ПРИЧА

ловци. ево их, пред сумрак излазе из шуме
и спуштају се стрмим зараслим путељцима
до нас, да нас поробе својим причама.
уз псећи лавез који таласа траву,
једино деца трче им у сусрет, брза као зечеви,
неопрезна у плашљивости.
губе снагу у радости.
а ми, у модрицама и ранама, скупљени у
сопствено месо, дахћемо. док су се речи заплитале,
спасавао се живот. још мало да смо
причекали сâм говор би нас усмртио. иако смо
у сродству с њима, тим ловцима
који све о нама знају.

* * *

тишина. трпим тупе ударце увучен у себе
као вода у дубину. али, тишина се ломи
да би се растеретила и постаје
оно што показујем. показује оно што мачка
умиљата, затворених очију, испреде, а онда,
протегнувши своја гипка леђа, однесе
у ћошак собе где склупчана поврати своје тело.
тишина, храни ме, да бих и сам постао
тишина.

ДОЗИВАЊЕ

земља. ова у шаци коју загледам, нечија је
стопа још покретљива, гоњена.
полувлажна, упија све моје додире и постаје
моја. ја сам та прегршт из које
израста коса и промаља се глава и
глас тежак, промукао од дозивања, и
очи вреле-црвене од заморних погледа, и
уста која отварају овај рељеф претварајући га
у блато које је говор земље.

* * *

звук. знак који удише и пуни
своју нутрину и уздише док се уздиже
да би га боље чули. а све је, заправо,
обичан ударац шаке по столу, праћен
ћутањем, можда највећим језиком међу
свим језицима. можда је у њему, баш
можда у њему! као у најтврђој стени
затворен тај једини мој (можда заправо и ја)
који се свега сећа, звук.

* * *

вода. слика која сама себе разноси
и о томе пева седећи на камену, обучена
а гола и огледа се у свом имену,
огледалцу сјактавом и диже се у простор
истргнут, сличан лицу, пуном очију.
али, снажним завеслајима напустио сам
тај гваш, заплашен благим погледом
који се таласао као вода.

ГРАД

град. реч која би све да зна и шири се
као болест кроз ране. о чему ћућоре оне тамо зграде
својим четвртастим устима док пролазим парком а ветар
запетљан у крошње стреса милионе капљица оштрих,
као убоди иглом?

из даљине, наранчасто-округао дечачић трчи улицом
заљубљен у прозирност дана.

уз зид усидрени контејнер јаким смрадом
мами мачке и псе.

и онда, одједном, као пљусак – све се чује,
али то нико не зна слушати.

загледан у сјај који ме чини видљивим, питам се:
зашто сам и ја твоја брига?

зар то није слика која жуди за описом?!

ПУТ

брз. уплахирен од заборава. али ја
морам да останем и да објашњавам: пут
пун једа једе даљину, пут у нечију утробу.
већ је ноћ, огромна количина времена.
светлост се од страха скупља у мраку. слеђену,
стружем је, и јао! добијам живе комаде живота
са сукрвицом по рубовима, и пејсаж кога
пара глас, мрежаст са оно мало ствари
у себи које ће, опет, о зар опет?,
оставити неко, ко је брз.

* * *

казна. реч изговорена на брзину,
да би утврдила своје ћутање. мутна слика.
иконостас пред којим клечим и удишем, све
што је на том огледалу оживело. и губим се
међу речима, изговорен склизнем попут
сузе, низ лице, у прашину која је казна.

КУЋА

рђа. рђа на рези врата која отварам
након толико година да су се она већ
стврднола и постала успомена. рђа, ледена,
круни се и оштрим ситним опиљцима забада се
у шаку. рђа, слепа као кртица проровала је
и истањила овај размак између две речи.
рђа која је и сам језик зарђала,
тако да сам остао нем.

ПРОЗОР

није то разбокорена расправа која ће
истрошити све наше речи,
већ је то отврдела
тврдоглавост сјаја са дна
бунара. далека тачка
која је наш једини
прозор.

УСАМЉЕНИ ЗВУК

толико ме има да ме речи не могу понети. расут
у огледалу. заустављен на рубовима. у топоту немирног
стада. тај круг кретања претвара се у зупчаник да
би ухватио
било какво значење. камење се котрља – јека сече понор.
звук је превођење. ствари су закопане у звук. звук је
постеља. звук је дете додира. звук рађа ствар. звук је
мајка.
завртео сам новчић на столу. сад слушам његов зуј и
гледам како скида безбројне ваздушне кошуљице
да би опет постао новчић. боже, зашто нисам тако брз?
брз до ишчезнућа.

ДОКЛЕ ПОГЛЕД ДОПИРЕ
(2010)

ЧИТАЊЕ ПЕСМЕ

Најбоље је
кад је песма
цела леџа. Али,
добро је и
кад јој
заискре стихови.

Кад налетиш
на неку слику,
уђеш у њу, и
дуго,
дуго,
не можеш да се
вратиш.

СЛОВО РАЗЛИКЕ

Више волим старење ствари и пуцкетање времена
у сећањима
него осећај њихове тишине у којој су притајене.
Више волим ту тишину, дубоку као гроб
него реч трошног звука која јој пара грло.

Више волим тврду утробу камена
него меки сан, лепљив и прозиран, као мед.
Више волим тај меки сан просут кроз дремеж
него уста која у говору клизе, и режу као нож.

Више волим шум папира и његов далеки мирис дрвета
него његову отровну, оштру белину.
Више волим ту отровну, оштру белину, која мери
него шупљу тачку кроз коју све пропада.

Више волим глас у пољу из дугачких, сувих сламчица
него краву главу цвета у жити.
Више волим ту развијорену, краву главу, цвета у жити
него монотону зелену боју која је све сатрла.

Више волим кретање
него срastaње са местом.
Више волим срastaње са местом
него ово, где сам стигао.

ИЗ ДЕТИЊСТВА

Далеко је стабло крушке о којој бих ти најрадије говорио. Храпава, наострешена опна хладноће од удараца сада има другачији дуборез.

О, како сам био сићушан у том дворишту.

Трошио сам се као сјај на ствари, успут гледајући, приближавајући се прозирности. Да ми речи све знају! кликтао сам у скровишту склопљених дланова.

Терету мој, да ли ћу те моћи вући?

У сусрету стреловитом, видео сам, све је већ било просуто у боје које су се бокориле.

(Боже, кад си стварао, да ли си се и замарао?)

И да је то, где сам сада, празна посуда коју мери тишина. Да сам као трун, у оку, сваки опис претвара ме у кривца.

Да је свет створен према овој слици коју гледам, био бих невидљив. Или, можда бих био само зуј, огребан од додира,

у тежњи да постанем реч која би ме наговарала на нешто танко као лед, попуцало у сопствене оштрице.

Старио сам да бих ти ово рекао, попут ватре која је претворила оно стабло у пепео који се, хватајући даљину, распепелио.

ТЕРЕТ

Не, речи не улепшавају, само звекћу,
сјаје се, сличне смрти, и троше време, попут ђинђува
напрежу своје лукове пре пуцања у празно.
Не, речи не ослушкују, оне мисле да су старије
од свих нас и да као перје могу да урасту у
било које створење. У перје, да одлете, да се
не чује њихов тупи ударац. Слушај те речи, као шушањ
буба у бусењу, док их изговарају нечија сува,
испуцала уста.
А онда се једна забели као кост, у
тишини, заглављена, у грлу, као да је понела
превелики терет. И, зашкрипали су њени ослонци.
Заљуљали смо се у разговору – неко додаје,
неко одузима. Као да смо упали у муљ
подземне реке, у њено
велико ћутање.

ПРИСУСТВО

Недеља је дан када ништа не радим, не зато што је Бог тако рекао, већ зато што осећам непрекидно присуство понављања. Понављање је покораване и његова
једноличност

испија ми снагу.

Испружио сам руке не би ли и мене неко подигао увис, и погледао моје забринуто лице.

Ту почињем да осећам време, не као старење, већ као обавезу да га са нечим испуним.

Да, *ђоњен судбином*,

ево ме у недељи, спрженој и бледој, згрудваној да је могу добацити некоме другоме, па нека се он досађује. Нека се у њој понавља.

У РАЗГОВОРУ

Речи су прозори. Док он прича
ја гледам – баш то.

У уличној вреви носи нас звук корака –
као да свако бира свој гроб, као да се време
стврдноло у зид пред којим смо стали.

Знаш, каже ми он, све што је на овом свету ситно,
настало је од суза. Овај каменчић, видиш га,
моја је суза.

Баш то гледајући, у затрпаном звуку,
личио је на врапчића који чепрка по прабини
ширећи простор, да би лакше одлетео.

У СОБИ

Као да је уплашена, у њој се тишина
помутила. Тешка од речи, од шкрипе
дотрајалих врата, од уљеза. Шири
своје углове, а мене уситњава, да станем
у зрнце прашине. У пукотину очију, из зида.
Да се као шапнута реч заплетем
у опис који ће да зажари нечија уста.
И онда, из сажаљења,
погледом да ме склони, у простор
мекши од ветра.
Али, и то је доста.
Тако бити.

ЛИЦЕ МЕСТА

О, прихвати, нас,
окупљене око стола
и овај разговор који је
наше огледало.

Светлост не открива
већ препознаје.
Слушај како приањају речи
за ту даљину у нама
и присвајају је.

Неко је одшкринуо врата,
баш кад сам заустио
да нешто кажем,
са пуно жара.
Све ми је сагорело
још у устима, а то
појачава утиске
и сећања.
То тишти.

Као да су речи мехурићи.
Прсну! Баш тако.
И оставе празнину.

Зато,
заћутимо,
да из речи ништа не процури.
Да у њима, тек зашупти, то
далеко, сасушено сећање
од кога смо саздани.

МОЛИТВА

Додирујући се. То пуни језик.
Дланови су моје небо. Неко ме зове.
Одјек ме односи и тако
мерим даљину. Далеко,
докле поглед допире. При малој
светлости, припијеној за капљице,
готово прозирне-дугуљасте које су
заиста моје сузе.

ЖЕЉА

Спојио сам две празнине: из два празна длана,
пресуо сам их у једну жељу.

Е, да видиш, колико је суза стало
у ову врелу посуду!

ДОДИРИВАЊЕ

У дубини белог, у недрима, хладним,
боравио сам. И био сам боја која је сјактала,
умиљавајући се. Црвен као кончић, у пољупцима,
на платну обрубљеном. Уденут у иглу коју су
провлачили, у напетој тишини, цурио сам у
пребрзу стварност. У шупљини коју оживљава
шуштава радозналост, а фијук набубрелог гласа
расеца је као љуску зацакљену, боравио сам.
Кроз татуле и пасје грожђе трчећи, ево ме,
коначно, на чистини, скривеног у понављању
корака.

Са већ млохавим мишићима, сличан црву који
господари јабуком, дрхтавом, од стрепње
да јој се петељка
од додира не претвори у рану, успоравам,
јер сам близу. Близу да додирнем.

ЋУТАЊЕ

Под ватром, под њеним
ногама хитрим,
више и нема времена.

Спелељене гранчице
своју душу
предале су светлости.

Тако сам се и ја сурвао
у дубину,
у студену тишину
и њене празне
речи.

НА УЛИЦИ

Ова локва воде је огледало,
погледам је – видим себе. Сусретнем се.

Како је погледам тако ме и памти.
Ако неко други завири, видеће себе.

Преполовила ме је. Пола сам у њеној дубини,
пола у нади, да не потонем.

Пола даљине је њено,
а пола моје.

ПОГЛЕД

Гледам
како кап росе клизи по листу
да би видела
своју дубину,
а онда се дуго
и грчевито
држи за руб.
Да се не утопи
у ономе што је видела.

Разнесена – она је жртва
гледања
јер је и сама огледалце
или нечије око,
а може бити – и суза
која је једини сведок.

Можда је то
баш суза
оног који ово гледа.

НЕБО И ЗЕМЉА

Једном сам негде чуо (можда и прочитао) питање,
које је за мене, стих:

„Где почиње небо?”

Могу да замислим готово забринuto, а можда, и
озарено лице,
и наборано чело, тог знатижељника, који сам и сам.
Заиста – где?

Кад отворим врата и изађем, да ли ћу погледом да
га додирнем?

Да ли је оно увек горе, и кад испружим руку,
да ли ћу га напипати?

Голица ли га овај устрептали лист
кога управо гледам?

Дотиче ли га врх травке,
или је срасло са земљом
као звоно са звуком?

Понекад је, учини ми се, исто као замагљено
прозорско стакло кроз које зурим
у далеку површину даљине
и тако припијен погледом
одржавам га у својим очима у боји плаветнила.

У даљини, подупиру га стабла,
једном сам га и ја, испруживши обе руке,
покушао задржати да не падне, у сумраку.

Шта ако му се уруши свод, ако прсне
као мехурић сапунице и спршти нас
доле, у хрпи, ситне-сићушне?

И данас мислим да је небо – споро кретање
огромне површине у којој је светлост
ловац који се прикрада, готово не приметно.

Осећам то нежно, лукаво миловање.
Ено стабла, уз које сам се верао,
да бих ушао у његова недра.
Свуда око мене је небо.
Свако има своје небо.
Ја своје носим.

БЛИЗИНА

Чуо сам пуцкетање грана, док сам чукао,
у жбуњу оцвалог глога. Као да се неко пењао горе,
само сам га ја видео: у жељи да се истргне,
црвенкасти одсјаји његових рана убрзавали су га.
Дрхтаји су му мењали облик: час црвено-оштар,
час плавичасто-мек. Посребрена висина га је упијала
као што песак упија воду.
Да, видео сам га! Сад је то далеко сећање које ме
нагони на плач. И увећава страх који је зашустао,
тик уз стопала.

ЈАКОВЉЕВ БУНАР

Кад вода говори
светлост је одговор у очима Самарићанке,
дубљим од Јаковљевог бунара.
Тај што с тобом разговара, невидљив је као
тишина,
рече ми, приближивши усне рубу са кога се сјај
оштро забадао у лице. Тако оштро да је и мене заболело.
Већ осушено грло, танко као трска,
у једну реч га је сакрило.
Колико погледом понесеш
толико ћеш имати.
Не више од капљице која траје
док је сјај не измори
и повуче
у дубину.

СИЛАЗАК

Светлост свом снагом
притишће стакло, тако да видим
само њено врело, просуто тело.
Плавкаста даљина је као длан потискује.
Варници у лишћу, на крову, у трави... Погледај!
Једино она признаје да то што гледа
има. Скупља и даје. Потврђује живот.

ЈУН

Миришу липе.

Гмизи светлост по лишћу, милује начичкане, жућкасте
минђуше цветова – о, како миришу! Берем их.

Причвршћен сам погледом за грану која се љуља,
јер се плаши
испружене руке. Подижем се на вршке прстију,
држим се
за једну грану, хватајући другу, а да се не скрши.

И тако редом.

Како је далека!

Испружене гране, и моје руке, хватају се у висини,
све једна другој

измичући.

О, како миришу!

И гране, и руке!

ПУТ КРОЗ ПОЉЕ

Пуцају суве гранчице. Дрхте влати
и празне љуске. Уплашене и забринуте као све
што је старо. И речи су сасушене,
зацељене су све ране. Остале су само красте
које сврбе. И по која масница,
плава, да упија поглед.
Ево, чичци вребају из прикрајка,
жељни даљине – можда ћеш их донети кући,
на чарапама. Стопу по стопу,
стопом у стопу, назад,
са ужитком, али и осећањем за меру,
постајући тако само нечег део.
Прескачући међе, набацано бусење
чију је висину прекрило крзно маховине и
гљиве отровнице, округле, са свих страна исте.
А из пањева искачу скакавци и бубе
у распуклу земљу која се
упиње да ми нешто каже.
Хвала ти на том труду! Ја само обрађујем
свој врт да бих живео од мириса ружа.

СУСРЕТ

Спазих пањ, повисок, накосо подрезан, поцрнео, већ
у траву зарастао. Испуцалу кору труљење му је
омекшало. Дланом га чистим, све бржим покретима
тако да ми је шака врела и поцрвенела, од трења.
Угледах на тој малој, закошеној равнини, која се
и сама
загрејала, неколико разобручених година који
више ништа
не држе. Ни мој поглед.
Као кап скотрљао сам се кроз те обруче
и нестао у тамном дну.

Да ли је то било твоје лице?

У ДВОРИШТУ

Тамо, у углу, коприве, и до њих,
већ клонула, лепша од њих, ружа!
Уз срушену ограду. Сад је то њихов дом.
А иза, пут
и у даљини – путељци,
заплетени у траву.
Тушта и тма чичака!
Здесна, и слева, трње
и оштре иглице на кострешене драче.

Хајде, туда протрчи!
Баш сад! Након толико година.

Сад више није важно
да ли то заиста протрчавам ја
или неко ко ме
на то подсећа.

КРУШКА, ОНА У МОМ ДВОРИШТУ

Смеђежута, смежурана, близа трулењу.
Преварила се – прелила се у жељу да још траје,
упркос попустљивој петелци, мислила је,
старија од мене биће само нечија рука.
Кад падне доле, из свода крошње,
из недара лишћа – неки оштри камен
подариће јој своју нежност!
Сплљоштиће се, као што је и нас
овај дан спљоштио.

ПОДНЕ

Снажна светлост,
забада се. То је та тачка која
окупља све и попут конопаца, стеже га.
Сад не сумњаш у време.
Све стаје у угажено место.

То је као да нам се Бог
најближе нагнуо,
а живот нам се учинио
огромним.

СУМРАК

Поглед ми је истопила даљина. Остала је
Само црта која реже небо. Излећу искре и
односе светлост. Стабло јаблана спаја земљу
и висину. Боли ли то место, где се забио
његов шиљати врх?

НЕБО

Пуне су ми очи даљине.

Кад гледам, виђено ми се испречи
као зид.

Али, ја волим то иза,
то плаво, које ће ускоро, бити црно.

БУЋЕЊЕ

Тек кад сам се пробудио схватио сам
да све опстаје захваљујући сећању.
Прошао сам кроз шуму и избио на пропланак,
брже од зеца, кроз набубрелу росу и стреловите чичке.
Светлост из дубине неба заокружила је крошњу
крушке и она се, као облачић,
а можда као и округласто, румено лице, нагнула
на раздаљину, не већу од мојих раширених руку.
Као да ме неко брзо води, у трку,
у збијено стадо, још топло, од молитве и чекања.
Пију речи, овај дан.

ПРИСУТНОСТ

Благ је дан. Мекан, сачињен од мноштва делића.
То је прави лук, понекад у њему бесни ветар,
гађајући насумице, све што стигне.
Светлост му се пење уз зид, једну половину
остављајући видљивом, а другу скрива.
Гола, стајала је. Све разоткривши.
Гледајући, осетио сам стид.

ПРАЗНО МЕСТО

Бело је заспало, у снегу. Једна кап
буди га. Остаће празно место кад

устане. Мокро, уплакано лице, неиспавано,
као изваљен камен из земље,

ту ће ме чекати.

ТРАГ

Моје станиште је ту, где је твоје присуство.
Од студени, слепила су нам се тела. Дан је
хладан као вода, напаја жедна грла.
Стеже ме светлост смрзнутог сунца. Сјај дугачак
и оштар, као жица, води ме. Видим, на залеђеној
површини
лед. Чува блатњаве отиске мојих стопа.

СТИХОВИ О ВИСИНИ

О, висино, где је твој врх? Висок, пропињем се
и још виши, гледам кроз твој отвор, незауостављив раст,
док доле, припијен близином стопала, осећам како ме
светлост диже у сноп сенке. И неко ме носи у дубину
коју капцима затварам. Црну-црну-прецрну!

О, висино, једва видљива, у шуштавим пламеновима
ваздуха, скривена као гнездо, подижеш ме увис јер
изговарам речи које су у тебе узидане, о висино,
халапљива као жеђ песка. То је твоја слика!
Моје стопе су очи у прабини, упрте горе, у твоја недра
сјајем застакљена.

О, висино, ти не говориш, већ само гледаш, јер си
стуб од светлости, украс ужљебљен у грчеве мојих
прстију. Стрепиш ли од страха да не исцуриш
кроз пукотине
и да те речи не разнесу кроз разговор и смех?

О, висино, где си ме спустила? Пред олтар?
У твоју близину, на руб мојих дланова?
Да у тишини шуштим као трска.

СВЕДОЧЕЊЕ
(2014)

СВЕДОЧЕЊЕ

У сваком од нас постоји ћутање,
сагорело, тврдо и црно, где је, мислиш,
све.

Као што од нараслих грана
настаје угаљ, тако од речи
настаје тишина.

Али, те наоко, мртве ствари,
знају да загреју твоје срце.

Ако се угаљ запали, ако се тишина
растишини, плане ватра и од пепела
и смеха настаје ново присуство.

МЕРЕЊЕ ТЕРЕТА

Измерите ово, па колико буде,
нека буде.

Колико издрже капљице –
кап росе, кап кише, кап зноја,
кап мокраће, кап крви...
Плач све то већ садржи.

Измерите ово плакање,
измерите јецање које тресе тело,
измерите тишину, она тражи
дубоку рупу у земљи,
своје скровито место.
Измерите речи као да сам
на саслушању.
Измерите само одговоре.

Измерите ово као да је
моја душа. Пажљиво,
да сазнам колико је има.
Њу још нико није видео,
па ни ја. Измерите
њену невидљивост.

Измерите боре на мом челу,
њихове дубине кад се заталасају,
измерите забринутост
кад се разбистри. Погледајте
сказалке шта показују
и оно између њиховог треперења.

Трпећу као камен, ћутећи,
јачајући своје постојање,
мален, да лакше станем у шаке,
да би се скупље
жртвовао.

Можда је он већ нечија глава,
замишљена, чије су се мисли
тако стврднуле да су се
окамениле.

И свеједно им је
чији ће их ударац
разбити, у коју ће
даљину пасти,
чије ће их стопе
згазити, у земљу.

НОЋ

Ноћ је као тесто, груша се.
У тој тами, слушама, неко певуши.
Шта ли му је пало у сећање па га је
тако развеселило?
Можда спасава своју душу,
намеран да преноћи
и презими.

У ПОДНЕ

У подне, кад је светлост највећа,
а тишина врућа,
животиње лапћу воду.
Њушкама близу
а ушима далеко,
ослушкују како дрхти лишће,
како се мрешка вода под језиком.
Једна се трже, све одскочише,
кад се суви лист својим оштрим врхом
забио у бистру површину воде.
Тако бистру да су виделе
своје главе, као да су одсечене, како се
њишу на танкој жици воде.

ПОТОП

Ево ме, на зараслом шумском путу! Одазивам се,
пазећи на сваки корак, али закорачих
у клизаву дубину лишћа и видех, крај стопала,
на дну, као на длану, на блатњаво-сребрнкастој
позадини
ко педаљ пространој, мирну локву воде. Огледалце
шумско.
Мртва светлост на његовој површини пливала је,
хотећи
поглед да ми потопи. Густа, од устајалости, трома.
Једна гранчица над њу се надвила и својим њихањем
жели је покренути. Бар да јој намрешка лице.
Одједном, слетео је лист и насукао се на плићак.
Судариле су се две тишине,
уз огроман прасак.

НЕВИДЉИВО ПРИСУСТВО

Једног лета, сад већ давно, тада млади песник
коме сам објавио књигу под насловом „Округла књига”
убеђивао ме је да у људском организму постоји

орган који

још није откривен. Да, он је у нама, али још не знамо
за њега, каже, исколачивши очи као да гледа кроз мене
не би ли га баш он открио.

Кад би кожа била стакласто прозирна
можда би, неко од нас, бар у неком тренутку и спазио
оно што наш организам крије као највећу тајну,

можда би

нешта засветлуцало у крви, можда би се заглавило у

жилама или

сићушним капиларима. Можда би искочило из неког
откуцаја срца, кажем му скрушено.

Овако, чини ми се, тај невидљиви орган, ако постоји,

пребива у нама

као црв у јабуци који је ушао унутра кроз пупак

зарастао петељком

и сад љуљушка се у својој покретљивој празнини,

варајући

и себе, и нас, о свом постојању. И гони нам крв на

уста и образе

и истерује речи које би да сведоче о њему.

Тад спазих, у његовим очима, како се гнезди тишина,
мека као снег, далека и плава као сан.

Па рекох у себи, тако тихо, да речи потону у шапат,

да нас не чују

за другим столом – Да, има нас више у дисању него
у костима и месу.

ЦРНИНА

У сну, једна жена, баш моја мајка, коју, кад се
пробудих,
препознах, онакву
какву сам је упамтио, за сва времена, тада
још млада, увек забринута и зато мршава,
рече ми: Нека те речи чувају...
Сад то тек схватам, дрхтећи, пробуђен.
Да ли ме смекшава страх?
Вратих се у оно доба
кад црнину носих, жалећи,
јер црнина све упија. Као овај мрак
кад се ознојен, пренух, пун
кривице. *Сејших се њене главе нагнуће према мојој,
њеној даха у мом... Никад ближи...* * Два живота,
у дрхтању, које раздваја време.

---

* Шејмас Хини

БЛИСКОСТ

У дугим зимским ноћима кад сећања оживе
наше младо доба, приче се одмрзну као леденице,
просузе речи, поскочимо умртвљени од
ишчекивања.

Сад нас занима само крај јер је почетак далеко,
готово да је ишчезао, па све мислиш,
да ли је то тако или је другачије.

Повезани речима и ћутањем, стиснути у гласу,
у његовој поверљивости, док речи мењају места
мењајући и нас, док се крећу у дугој реченици, осећам
да су ми се неке речи заглавиле дубоко у грлу,
одјекују у јецају, у дубини дланова, у таласима
бора на челу, у дрхтајима моје главе
на твојем рамену.

ДЕТИЊСТВО

Кад сам први пут возио бицикл мислио сам
да сам бржи од ветра. Точкови су
дрхтали у котрљању, пунио се њихов круг.
И одједном, две брзе кружнице, пуне ваздуха,
лоптасте,
забелеле су се од окретања. Уживао сам
посматрајући како простор поред мене
промиче. Био сам сâм. Звиждало је около у силној
жељи
да ме брзина негде однесе. Јурећи, одржавајући
равнотежу између крупног шљунка и дубоких
локви, уплашен, да би ме пад приковао за врело,
крваво камење (а то ће се једном и десити),
свом снагом задржавао сам се на уским точковима
и тупим ударцима гума. Жбице збијене
у месу ваздуха, који се склупчао у котрљању
попут лепеза, хладиле су ми ноге. Цеви, шупље
као птичје кости, подизале су ме увис. Био сам сâм.
Звекећу педале, и сад чујем, ландара незатегнути
ланац
док придигнут, са уског, тврдог сица, снажним
замасима ногу,
као да корачам кроз ваздух, помало тетурајући,
лево, па десно, десно, па лево, у брзим нагибима,
скоро вијорим.
Даљина ме је освајала, а ја сам
освајао даљину.

ПОВРАТАК

Овде је била ограда. Овде су биле вратнице. Овде је била кућа. Изнад ових степеница била су врата. У овом срушеном зиду био је прозор. Овде је била соба, тамо је била друга соба, до ње кухиња, ено у трулом поду
кашике
и ножа. Неколико корака, лево или десно, кад станем, у тим трептајима сусрета, у ужареним изданцима
времена,
као да сам се километрима удаљио од ове хрпе камења. Кога да чекам?
Само су се стабла у дворишту пропела. У њиховим
крошњама,
замишљеним, ћутљивим главама које ветар
рашчешљава,
сачувано је време ухваћено у године које су, доле, кроз суву траву, кроз стиснуте сламчице, кроз трње, кроз пукотине и рупе у земљи, прохујале.
Нико не зна где, ни када.

БОРАВИШТА

Становао сам свуда. У собицама са дрвеним, неудобним
креветима и шкрипавим столицама, са лавабоом у
ћошку
који све около влажи док његов млаз, хладан као
змија, спира
сан са мог лица. Завученог у постељу грејао ме је
сопствени дах
који се пушио у магличастим облацима. Сам на
свету. И сад се затресем
кад ми се дах заледи, кад се забели као колут дима.
Становао сам у подрумима, у доњем свету, где ноге
склизну
низ влажне камене плоче, па слетиш, пред
потклобучена врата
а кључ се заглави и онда, снажно, подижеш кваку
и дрмусаш, да даске зашкрипе,
па јурнеш унутра, у наручје таме, у утробу кревета
и слушаш
своје покрете, као да су туђи покрети. Кријеш се,
јер те гледа
хиљаде очију, јер те додирује хиљаду руку.
Даноноћно. Ту те студен
шћућури као што се црв згрчи, сам у себе се увлачећи.
Становао сам, увек, у малим собама. У собичцима.
У преграђеним
јазбинама у које би шмугнуо, чекајући сан, млак,
топао.

Укопан, у рову, да би борба за живот била жешћа,
где се

сањало и трпело и умарало од жеља.
Становао сам као птица на грани, спреман
да се преселим у гушћу и топлију крошњу.
Пењао сам се, задихан, дрвеним степеницама као
да идем Богу на показанье.
Спуштао сам се низ мрачне ходнике као да сам
изгнан.
Становао сам у собама пуним таме, у таквима
држе кромпир да
не проклија. Собе сличне трапу, затрпане са свих
страна.
Искривио сам врат гледајући кроз прозорчић да
бих видео
како се сенка, као душа, одваја од зида.
Огледајући се. Како неко долази.
Како голуб, не баш крилата птица, полети, али
више се држи земље,
тек задржавајући висину у замасима крила.
Тромо се тетура,
кљуцајући у страху, не због мрва, већ да га неко
не додирне.
Ко ме да кажем – видиш ли то? Ко ме?
Крилата тела лете ка рубовима, погледају,
заврте главом и одлете. И мој поглед полети за њима.
Горе нема трагова, трагови се вуку само по земљи.
Тако и сан нестане,
останеш сам у згужваној постељи.
Становао сам ту. Осетиш празнину, да си у њој,
без зидова али ипак стешњен, заморен, глас ти се
згрушава у речи тешке као камење, од њих правиш
ограду, заклон, потпорни зид.
Како да задржим то место? Како да сачувам
облике виђене?

Рој мушица над нагњилом крушком, да ли је то
седочење да она још постоји?
Зуј пчела над слатким трагом,
гране умотане у снег,
руке у пени од сапунице...
Шта оне сведоче?
Сад живим оно што ми се чинило немогућим,
испружених руку израђам на другу обалу.
Избачен на друго место.

СТРЕПЊА

Није удаљеност увек у даљини већ је, најчешће,
у близини.

Тако је и за овим столом.

Испод ножа, у удубљењу кашике, у кришкама хлеба,
у његовим мрвама.

У лицима обраслим у боре.

У речима, и смеху, који их тресе.

МРТВА ПРИРОДА

У соби, слабо осветљеној – нагнута јабука на јабуку.
Држе сјај на жућкастим облинама
да им се не излије у посуду.

Одблесак пада на сто, на црвену шару столњака,
на набубреле кончиће који хоће да се
извуку.

Дршка ножа, искренута, вири.
Да ли ће је неко зграбити, да пресече
ову тишину?

Ћутим, и гледам.

Као да нисам ту.

УМОР

Све је мање нежности. Остале су само
оштрице речи.

Ништа се више не лепи за прсте,
додире су шупљи и шуштави.

Живот се, свакодневно, премара
показујући се.

Оно што чујем не може да добије своје тело
да ми узврати.

Као кад се убодеш на трн, тако је сваки сусрет болан.

Осећања постају равна
и хладна, попут жице.

Жељено измигољи као вода из снега.

Тако бих и ја да извучем

своју живу душу

кроз ово замагљено јутро.

ДОДИР

Миришу руже. Миришу речи руже, а да једна
за другу не знају, већ се у мирису стапају.
Као прсти у шапи, у чврсту песницу, стиснути.
Тек грижа савести раствориће их у топли длан
којим ћу ти помиловати лице. Црвено,
јер је у њега побегао и мој стид.

ЋУТАЊЕ

Понекад осетим да је нека реч закључана, да нема
своје мисли већ, унутра, чува тишину.

Ни за шта не одговара. Нечујну, глас је зањише,
завиче, али не довиче, да би је неко чуо,
да јој се глас отвори,
да јој се тишина проспе,
бар у шум.

Дуби своје дубоко грло
да једном каже како је

у тој дубини
у којој смо некада

сви боравили,
али смо заборавили.

Тако је и она заборавила
оно што је чини.

ПОТПАЉИВАЊЕ ВАТРЕ

Док потпирујем ватру, дим уједа за очи,
(Тамо диме, љути диме, тамо су ти врата!)
гранчице се грче, мада су већ суве и осећају
пепео у себи.

Сад ће, недостаје само неколико речи, да плану,
док их гуркам ка искрама које поскакују
по танкој смежураној кори.

Ватро, ватро, ватрице, пробуди се!

Гори, ватро, гори горцем!

Скривена дубоко, изађи као звер,
својим меким, врућим шапама
пропни се и погледај окол.

Распири своју снагу,
да иза тебе не остане ни један угарак
већ само пепео,

само меки пепео
и понеки, ситни, жеравак
као очи које ме знатижељно гледају.

Загреј ми руке
док те додирујем чађаву.

Ватро, ватро, ватрице,
изађи у пламену врућем!

Ако нећеш, ватро, ватрице,
ево, у овој кутијици,
спава огромна ватра,
палидрвца жељна буктиње,
моле ме да их пробудим.

ВРЕМЕ

Идући,
спазих, у трави,
пузи пуж без кућице,
пуж голаћ,
задихан и слузав,
мокар од росе,
успузи се уз травку,
припне се,
па се пропне,
погледа даљину.
Преврне се,
тражећи правац.
Оба се враћамо
кући.
Ја журим,
он има времена.

ДАНАС

Данас, то је оно јучерашње сутра које смо
очекивали.

Данас, то је већ, пола јуче.

Док разговарамо, већ
нестајемо, у времену
које нас храни,
да би били
сутра.

Данас, то је отвор
кроз који
време увире
и односи ме

СТАРЕЊЕ

Земља, стегнута, спечена. Скамењена.
Наталожена, бела, скорела пржина.
Види, какав пригњечен прапор! Па пескуша у којој
траг открива правац. Црница, заморена, мрви се
у шапату. Прашина, вапи за водом.
Доле, под лопатом, масна иловача,
дланови, влажни од пљувачке, склиски.
Ило под ногама. Камен срастао са лежиштем.
Помози ми, да га из празнине преврнем у празнину.
Ту су ми речи задрхтале.
Смолница, жилаво не да се, али, све дубље,
и дубље, размекшава се. Засјаји, да видим лице.
Све дубље, влажна и црнкаста,
тешка, а онда опет, рахла пржуља,
која чека. Боравиште.
Нови слој.

ЛЕТО 2012.

Земља је толико
испуцала
да би мртви
одоздо
могли да провире
у небо.

НАШ ЈЕЗИК

Наше тело се састоји од главе, трупа, руку и ногу.
Од меса и пет-шест литара топле, црвене крви
која струји телом.

Од костура са двеста једанаест, и више, костију и
кошчица.

Од жила, жилица и живаца.

Од очију, ушију, носа и уста.

Од образа у које се сви куну.

Од коже из које, као из земље, расту длаке

и као кандже, тврди, оштри нокти.

Од срца које се за све пита.

Од тачних бројева.

Од боли.

(Препући ће ми срце, кажем.

Боли ме душа, шапућем ти.)

Од посуда које пресипају,

једна у другу, своју течност.

Од органа који раде у телу као у руднику.

Од мишића који подижу тај терет.

Језик је најснажнији мишић у телу.

Најснажнија кост је доња вилица која чува уста.

Ту, црвен зеко, по пећини скаче

и хвалише се:

Што год си чуо ја сам ти казао.

Све што си рекао од мене си чуо.

СКРИВЕНОСТИ
(2017)

ТКАЊЕ РЕЧИ

Довољне су ми две-три речи
које хватају тренутке.
Ти тренуци, треперави, памте се.

(Што нико није упамтио
ти си упамтио.

Што никоме није важно
теби је најважније.)

Те две-три речи
у којима се копрца сећање
довољне су ми,
па да се у једној, као у сну,
учаурим и ујутро из ње излетим
у светао и простран дан.

СКРИВАЊЕ У РЕЧИ

За настанак песме потребно је пуно грађе,
пуно речи и њихових облика.

Као кад ложиш ватру и слажеш гранчице,
прво ситније па крупније тако да се укрштају
и да се грле, можда и шапућу, док их пламен
својим језиком не повеже у речи узавреле.

Тако је и за песму потребно да изгори
то што је унутра ситно и лагано,
да се створи жар од кога ће настати
њено пространство.

Да буде тело, скупљено, као и ја,
око својих костију, а она
око својих речи.

РАЗГОВОР

Каже ми, један стари, искусни познаник, да
речи лове. Оне су ловци од чијег улова живимо.
Одане, донесу плен као пас,
неке плен поједу или, вукући га, раскрваре и
раскомадају
да га не распознајеш али, важно је да су ти га
довукле. Неке су непослушне, не слушају
па залутају, таквих се плаши, заморе се и склоне се,
па зареже.
А има их које лове као слепи мишеви.
Лете у свим правцима, неповезано,
у наглим трзајима, стреловитио, равно, неочекивано
и тако плаше жртву, утерујући јој страх
да га он убије.
А неке, замисли, каже ми, дахтаве као
пси птичари поскоче и зароне у траву
и из ње извуку плен.
Оно што сам ти јуче рекао речи су ми донеле,
као хиљаде мушица, плетући исти зуј,
начуљим уши и слушах их.
Речи су ти живе, пулсирају,
док их изговараш,
трзају се, као рибе у мрежи,
а ти им удахњујеш снагу
и помажеш
да се предомишљају и крећу,
каже ми.

У АУТОБУСУ

Ево, јутрос, сви ћуте (и ја ћутим).
Ћуте и помичу се, више љуљају се, рекао бих.
Ћуте као да никада више неће проговорити
и то ћутање постаје тишина
хладна као снег који се свуда околo бели,
између зграда, по крововима и оградама.
Тишина која је све стисла и оковала као ова,
јутарња ледена скрама и бело, непрозирно иње
на прозорима. Само понеки дах (па и мој),
отвори рупицу пуну наших очију, али и оне се
брзо скоре на стаклу,
и као да нам више не требају
ни погледи, ни речи, да нас не збуњују,
већ само брзина која ће нас однети
на друго место.

СУОЧАВАЊЕ

Застајем на улици, испред излога обуће.
Гледам – пуно ципела,
као да су однекуд стигли уморни путници
и изули их, да се одморе.
Где су нестали, завирујем унутра,
у тамну дубину, али видим
само себе на мусавом стаклу.
Видим своје ципеле, у светлуцавој прашини,
ту се моји кораци одмарају.
Помислих, боже, колики пут су
сакриле у стопала?
Ево, застају, поред мене, још неки,
жељни било каквог ослонца у времену,
предаху између корака,
погледа на место где су стигли.

ГЛЕДАО САМ

исте улице, праве и дугачке,
исте зграде, у низу, високе, високе,
иста жива ограда, жива поткресана,
иста боја зидова, исти прозор до прозора,
сложени попут коцки,
исти улази, иста стаклена врата,
исти, намргођени, људи излазе и улазе,
исте, забринуте жене, са пуним цегерима,
погнуте, лактовима гурају врата,
исти, погрбљени старци, са штаповима
лупкају по тротоарима...
Само дечији плач није исти,
разазнајем да се у њему крију речи
које се опиру.

СКРИВЕНОСТИ

Реч по реч, али увек недостаје та једна,
једина реч. Од ње све зависи,
реч која открива а кад треба, закључа
и сама себе. Реч која се у утробу камена завукла.
Реч која се у реч сакрила.
Реч која стрепи да ће је одати.
Слушао сам једном, на неком путовању,
речи из којих је избијала влага,
киселе, па су сви мртштили лица.
Носиш ли и ти у себи реч осуђену
да никада не буде изговорена?
Реч од које ће направити крст,
реч која иде од уста до уста па се поново
изгуби, као да је никад ниси чуо.
Твоје реченице као кошнице, пуне су речи,
не можеш их подићи, ни сместити,
покушај да исцедиш и неке даш
реч чији је звук оштрији од оштрице ножа.
Кад сам чуо прву реч у мене се улио страх,
ко ће да спречи да ме та реч не понесе?
Има речи које спавају читавог живота.
Запитај реч, она ће ти развезати језик али ништа
неће рећи.
Реч је огледало у чијој дубини сам се једном
скоро утопио, написао сам о томе песму *У води*.
У сваку реч можеш заронити, можеш из ње,
као из воде, извадити каменчић и бацити га
у неку другу реч. Можеш и сам бити
тај бачени каменчић.
До неких речи можеш доћи само у тишини.

Ујутро, после сна, протрљао сам очи и
схватио да сам само реч која гледа у даљину.
Шта је реч упамтила, да ли ћу и ја то упамтити?
Гоњена – једна реч је истрчала на чистац и тамо
су убили тишину у њој.
Сад је мртва као камен.
Знам једну реч која испружи руке
па јој потрчим у загрљај и она ме тако стегне
да све друге речи истера из мене.
Реч, као облак, рађа разна створења и
облике и њихова имена.
Има речи, чуо сам их, које не трају ни минут
али су праве грабљивице.
Каже ми једна из повеће групе:
Кад бих могла, нагнула бих небо, да ти све звезде
слете на длан, да састружемо њихову светлост
и наставим ту игру скривености.

НОЖ

Љуштим и сецкам. Чува ме оштрица.
Покрети морају бити брзи и одсечни.
Одзвањају празнине дланова.
Али, одједном, на прсту, појави се крв,
црвен траг, опомене.
Као да ме је неко погледао,
али не знам одакле.

ПИТАЊЕ

У једну капљицу, коју је притиснула светлост,
спустило се небо, разлила се плавичаста боја.
Зар небо може бити тако мало? Оно горе, неухватљиво
и ово доле, прстом га могу замутити, зар је то
исто небо? Зар је то иста реч?

Ко ће ми одговорити?

ДВОРИШТЕ

Човек се не сећа гана, сећа се шренушака.

Ћезаре Павезе

Сећам се малог простора пуног прашине, испод крушке
и њеног шареног хлада, и кад је одозго, пала и
преплашила ме,
једна црвљива, још несазрела крушка, зелена,
дугуљаста, бум!

И закотрљала се.

Сећам се каменчића које сам, чепркао из земље,
не знајући да су то каменчићи и чему служе,
тврди и нејестиви.

Сећам се колена нажуљаних и раскрвављених
од пузања да до нечега стигнем – до бубе која је
туда промилила,
за лептиром који је крилима, као са маказама,
брзо секао ваздух...

Сећам се да је све било далеко и високо.

Сећам се да је сунце, велико, округло, седело на грани
и љуљало је, а трава се зеленила свуда, иза ограде,
и даље, у недоглед.

Те две речи дуго су се уливале једна у другу,
кад кажу трава, ја кажем зелено,
кад кажу зелено, ја кажем трава.

Сећам се да су се звуци сударали у речима.

Сећам се да су се речи разбијале у њискаве звукове.

Сећам се тих речи које су биле довољне
за први разговор.

Сећам се, а како се не бих сећао, те расправе,
кад сам се заценоу од плача.

Сећам се, и сада све то чувају ожиљци, боље
него речи које би то да опишу.

Сећам се да сам се приближавао свему
што има име, да га запамтим.

Сећам се да сам тако срицао речи али,
већ онда сам схватио да им не треба
баш све веровати.

Сећам се страха у корацима и клечања колена
кад сам излазио из наручја, сећам се,
ах, колико сећање може далеко да досегне.
Сећам се баш тога пада који је увод у
све друге падове.

Сећам се првог мрака, кад сам се изгубио,
не могу ме наћи, па ме зову, а ја ћутим
јер још нисам баш сигуран да је то моје име
па да кажем – овде сам!

Сећам се, био сам прашњав као грудва земље,
а то ћу, кажу,
једном поново бити.

Сећам се, ко ће ми сада веровати јер
нема више сведока, али ипак да вам кажем,
кад се усправим био сам висок
као свако дрво у дворишту, и виши!
Сећам се, очи су ми биле веће од прозора,
кад провирим, у један поглед све около би стало.
Као у огледалу лелујало је пуно слика!
Сећам се тог изласка из собе у двориште,
из кога сам давно изашао али, ево, не могу изаћи
из тог сећања.

ЖИВОТ ТЕЧЕ

Одједном, гледамо, одлама се грана,
пуна јабука.

Сунце ти пољубим, каже отац, загледан у крошњу,
зашто је бог тако кажњава? Зашто јој род натовари,
па је сруши?

Док премећем, из руке у руку, незрелу јабучицу,
осетих да се у њеној зеленој округлини котрља
и мој живот, тај нежни тренутак ужитака.

СТРПЉЕЊЕ

Некад је било пуно богова. Свако је имао свога
а сад делимо једнога.

Један ми и треба. Али он се измиче
као да хоће да га вечно тражим.
Кроз неке речи се приближимо
а онда ми понестане речи
па заћутим.

Све ми се чини да ћу га срести.
Негде, изненада.

На улици једном сам, у полумраку,
налетео на једнога. Помислих
да је он, али он окрену главу,
није ме препознао
па сам продужио даље
и у томе лутању све даље и даље.

Али, осетио сам да се од његовог даха
повија дрвеће, да се искри небо,
да се прокрчује шума и празнина
претвара у земљу и пут којим идем
да га стигнем.

Са том мишљу ме наводи
као да сам већ тамо,
у томе времену о коме он
непрестано размишља.

ГОДИНА

ЗИМА

О, зимо, највише ми речи треба да опишем твоју белину. Тамо где ничега нема, већ је све твоје име. Ти знаш о нама све, а ми о теби, готово ништа. Толико си се угојила да у белим, меснатим, задебљалим облицима једва препознајем куће и пут. Светлуца гладак лед као моје ознојено чело. И речи у себи ћуте. Немаш шта да видиш! Немаш шта да изговориш! Само твоје име! О, зимо, кад изговорим твоје име, дах ми се леди, речи се стишају, зимо, ушла си у моју дрхтавицу па се заједно тресемо. Мој прозукли глас и дрхтаво тело презимиће у твојој тишини као кромпир у трапу, као јабуке и дуње на ормару, у свом благом мирису. Као и ја, зимо, и ти си мерач времена. Заједно извлачимо поцрвенелу светлост ватре из година дрвета као неко далеко сећање.

ПРОЛЕЋЕ

Пролеће излази, из зиме, извире из њене воде.
Гледа околост!
Мокро од рођења, као младунче, стреса са себе страх.
Поглед је простор. Погледај!

Надошле воде, као огледала, носе све што видим.

Замочваре поља и дворишта.

Заглибиш се, и зацрвениш, гледајући.

Прхне птица, стресе своју тромост.

Та вода тећи ће све до лета! Светлост коју је снег упијао
сад се ослободила и свуд је пала. Слобода је доћи

тамо где си некад

био. Као љуска бачена у воду, знати опстати,

у силовитом љуљању.

Кога оплакује толика вода, мутна и уморна, од пута?

Кроз један, једини дан, прошла су сва четири
годишња доба. Земља се одазива небу, виче!

Кроз пупове и мирисе, из лелујаве, презелене траве.

Гледај – жуманца маслачака обавијена зујом пчела

ускоро ће се

претворити у беле мехуриће, пуне семена као говор.

Ветар је изненада задувао.

Зелени ножеви травки забодени у влажну земљу

клате се додирујући скраму трагова. Згрчене,

зелене ножице скакаваца,

забелеле су се у скоку, у висини, у шуштавом

треперењу прозирних крила.

Вода гргољаво-мутна, цури, као да је земља

проговорила. Тако стиснут ћутањем нагло

проговорим и ја, обнављајући глас. Поља су замуљена,

тешка и мокра,

водена бујица је свуда испустила терет.

Свака реч је давање имена, али и одговор. Гледам

како светлост расте.

Пени у роси. Пена је живи пепео воде.

Подивљале гране глога провлаче се кроз ограду

провирујући у врт.

Ружа, поцрвенела, отуда виче

да не прилазим ближе јер су јој трнци
млади и оштри као мачје кандже
а и младе коприве су се, каже,
доле распричале и, неискусне и љуте,
могу да проспу жар по руци.
Камење од жудње за животом, позелени.
У олистале крошње уронио је ветар,
да се одмори на треперавом лишћу. Њишу га
заљуљане гране.
Птице се ругају зими која је сад далеко.
Сећање исцрпљује свој заборав. Тишина се претвара
у тиху музику. Њен стид је такав да је
све сакрила.

ЛЕТО

Језик пузи као змија. Речи ће нас сјединити.
У страху да их не изгубимо пуно ћемо ћутати,
слушајући псик кроз сасушену траву.
Изговарамо имена као да их изваљујемо из већ
климавих лежишта. Блешти светлост запечена
на врућем камењу, у зидовима, на лишћу, у пољу
кроз које јуре бубе тражећи хлад... Шушти лишће
мешајући боје. У подне, светлост се, у све усеца
као ужарена жица. Да ли је тако врело и небо?
Оно што припада лету нестаће у јесењем мирису.
У мирису зру плодови као што речи зру у тишини.
Незрела јабука искушава ме. Да ми је докучити
то што језик таји! Ако загризем њену киселкасту кору
сударићу се са временом. Тек сад видим да је живот
полако умирање. Највише имам у ћутању, а не у
говору. Речи се развеју као осје на ветру, а ћутање

падне у тежину зрна. Плаха плева затрпава их.
Течност жеље претвара се у зној, и умор, који ме стеже.
Лето је старост, која траје, јер се свуда увукла.
Старост која је сачувала памћење.

ЈЕСЕН

Речи као смола, зауставиле су се, у свом лутању.
Као и ја,
гледајући. Нагнуо сам се над граном, кад је оберем,
обоје ћемо се усправити. Тако ти шапућем, док се не
брецнеш и одмакнеш, не верујући шта све из
шуштавих речи
може да излети. Слушај, стабло хуји сувим лишћем
као звоник. А онда, у подне, плусак! Трчим покисао!
Земља нараста тамо где је напукла. Трава се заглавила
у тарабама, верујући у зелено, пожутела је.
Здрвенила се,
бруји и бриди. Удара се сама у хладним таласима
ваздуха.
Оно што је чула – шуми на ветру. Сама себи шапуће.
Убрзо, светлост, као да је нешто заборавила, усправи
се да боље
види и кратким, разнобојним пламеновима, све
осуши. Сlike
праскаве, у светлуцању, покушавају да се извуку
из тог воденог оклопа.
Тако је и мене сан прочистио:
био сам сам са непознатим људима, на далеком,
непознатом

месту. Кроз одшкринута врата сам провиривао и
дуго држао
ту слику: Ту ћеш остати! У изобиљу боја и плодова!
У распараној тишини! Неко виче, у речи сасушене,
док их усне не сквасе,
желећи да их се ослободи. Оно што је лето заборавило
сад из сваке речи искаче. Или речи више пристају
да кажу. И ја сам учествовао у томе мерењу.

Заћутим кад
погледам облик јабуке у коју се савио цео живот,
као да је мој,
жалећи и цвет, и мирис, кога осетиш, кад јој се
приближиш.

Који расте, сам за себе, себи довољан, али те вуче.
Ето, учествовао сам у тој радости, као звук
у паничном лету пчеле.

У ЈЕДНОМ ДАНУ
(2022)

У МРЕЖИ РЕЧИ

Не волим да ме неко гледа док пишем,
осећам да ме поглед пресеца, а речи се плаше
и растерују стихове.

Осећам да ми речи односе оно што
тешко и болно приносим.

Волим да сам невидљив и сам себи,
да лебдим у свакој речи која слеће.

Волим да не постојим већ да постоје
само речи које се слажу у стихове.

Да шушкају својим траговима
и побуђују шапат, да белина хартије
шкрипи као снег. А мене да чине
две различите особе – онај који пише
и онај који то шапатом чита.

Колико су они један од другог
далеко?

И ти, који ово читаш?

СТРАХ У РЕЧИМА

Излазим из речи које управо читате.

Реч *корак* је мој корак.

Реч *рука* је моја рука.

Поведи ме, одавде,

ихај, хај – далеко!

ОСИПАЊЕ

Свакодневно ме нестаје по део
Или опадне по нека влас косе или
По нека реч излети и загуби се
У свакодневној буци
Остану моје руке у додиру
Коради се заглибе у једном месту
Поглед ме понекад остави на неком прозору
Који своју радозналост крије као огледало
Ујутро умивајући се вода ми спере
Невидљиву маску у којој сам се зближио
Са онима из сна и сад да ме виде
Не би ме препознали
Сваки дан нестајем део по део а да то и не примећујем
Други ми кажу – Некако си се променио
Једва сам те препознао
Боја гласа ти је постала храпава као звук из
испуцалог грла сламчице
Волео бих да знам шта травка травци у пољу шапуће
Не мичући се са места
Али како да то чујем
Желео сам живот у комадима
Бар у комадићима
У вртлогу у тако раздвојеној и састављеној
Стварности коју сам задржавао
Осипао сам се и кад сам веровао у чврстину
Свих поступака и кад сам остајао сам опкољен
даљином

Та ме мисао тако усами да ми се учини да свет кружи
Негде далеко
А да је у мени празнина и да се све около
Осипа

ОД ДЕТИЊСТВА МАЛО МИ ЈЕ ОСТАЛО

Од детињства мало ми је остало
Само рукавице које више не могу на руке
Само мала капа која као да је изгубила своју главу
Само ожиљци на бради и коленима који понекад
засврбе
Само време просуто које у мислима скупљам
Да бих га поново имао
Само речи тесне и далеке
Оне ми и не дају да га заборавим

РУКЕ

У рукама је близина. У рукама,
између склопљених дланова.
Унутра, у топлом лелујању ваздуха је бог.
Видео сам га, једном у цркви, давно.
Још сам био дечак, а и он је био
мали, ситан, једва сам га приметио.
Осетио сам само
дах како пуни ту малу празну
између дланова. У њу сам се сакрио
као и он, да ту заједно плачемо.

СВЕ

Колико стане у моје скупљене дланове
У шаке
У корпицу исплетену од прстију

Моје лице
Моје очи
И све
У очима

САГЛАСНОСТ

Гледајући увис
не видим Бога.
Видим само његову плаву кошуљу
окрпљену облацима.

ПРВИ ДАНИ

Кад створи Бог човека већ је био створио животиње
Безимене
И многобројне
Да им човек дâ имена да не буде сам
Да има од кога да учи а оне
Да уче од њега
Да разлучи свој језик од њихових језика
Да се науче страху
И тако довека учећи опстану
У једном дану захвати толико времена
Па га подели свакоме
Баш онолико колико и треба
А преостало му се прелије у вечиту свађу и расправу
Створи звери стоку и гмизавце сваке врсте
Који се разбежаше па их је тешко било скупити и
препознати
Па погледај
Неко од доконих је пребројао
У Библији је тај мали зверињак
У њој се спомиње преко сто педесет животиња
Неке по десетину и више пута
Домаћих и дивљих
Подивљалих и припитомљених
И оних које ће се тек припитомити
Које још траже своје одстојање и скривена места
Међу њима преовладава стока ситног зуба
преплашена али корисна
А мачка која се предећи умиљавала
Споменута је тек једном
Од тад нас опомињу

Чувајте се паса чувајте се петљанаца
Чувајте се речи које подивљају
Којима порасту кандже
И сваког разговора који је као кавез
У коме ричу лавови уместо нас
А змија испод сваке речи спава
Чувајте се
Од првог дана
И тако
Све до данас
И кроз сва времена

ПРЕТВАРАЊЕ

У зимско доба одећа нас претвара у животиње.
Једном сам се тако затекао у аутобусу
као у кавезу. Више је личио на зверињак.
Тишина је била оштра попут леда, а онда, изненада,
речи су запарале ваздух, севале су као сабље
извучене из дубина грла. Из нас је избијало
оно што је дубоко и раздражљиво.
И наша одећа се претварала у крзна.
Нисмо имали главе већ само капе, само рукавице
црне као кандже и животињску ћуд коју је било
тешко
увући у ћутање.
Да, одећа нас је стискала, бежали смо у себе и не
знајући
да у нама има места за скривање.
Тек кад сам стигао у топле скуте собе
изашао сам из одеће срасле као крзно.
Али, еј, помислих, да ли је и та животињска ћуд
ишчезла?

ЈУТАРЊА РАСПРАВА

Где се светлост оштри?
На једном листу, у капи росе.
Па зар ту, опет ме лажеш.
Очију ми, ту се љуља и љути
Што је гледам.

СТАРА ЛИЦА

Стара лица су храпава као коре дрвета
Које је свакодневно резбарило време
Бела, избеледела, понекад препланула,
Стара лица су као на разбоју изаткано
Грубо сукно.
Стара лица су жута као дуње
Такав сјај ће их последњи пут и обасјати.
Стара лица су згужвана као папири
Са којих покушавамо прочитати шта је
На њима записано.
Стара лица су као живе фреске
Слепљене са временом.
Посматрају нас укочено, дуго размишљају
О нашим речима које су, до јуче,
Биле и њихове речи.
А зашто да им се не дивимо?
Сви су се сакрили у своја лица као у јазбине
И кад ћутимо и кад говоримо, као да нас нема.
Стара лица су скупила све о чему треба говорити
Да би разумели живот.
Стара лица чувају слике своје младости
Које још сведоче о постојању.
Стара лица иако су погнута стоје високо
Као гнезда у којима је скривен осмех,
Стара лица, то су наша лица
Увела од жаљења за недозегнутим.
Стара лица су замишљена, из њих тече поглед
Који их односи, лагано, као ветар лист.
Стара лица љуште своје маске
До оне прве, добијене рођењем.

Стара лица се искре
Као дечији обрашчићи у породицишту.
Стара лица као да никада и нису остарела
Чувају своју лепоту на коју смо навикли.

СЛОВО О ВАТРИ

Постоји велика ватра са једним пламеном и
Мале ватре са више пламенова
Постоје ватре и ватрице
Неодрасле ватре које тек што се угараве
Схвате да нису ватра
Тек што науче језик брзо у њему сагоре па га брзо
И забораве
Постоји ватра чији пламен тако снажно осветљава
Да јој видим ноге и пут и црни траг
И кад стоји и кад коракне и кад пламеном
Премести свој топли лежај од ваздуха
Плашећи нас димом
Мала ватра увек рађа велику ватру
Никад велика ватра не рађа малу ватру јер
Она прогута све мале ватре
Из искре се искраде по неколико ватри
Да би ватра живела она нас плаши и пузи
Остављајући иза себе пепео уништавајући
Пут којим је дошла
Тако се ватра не може никада вратити
Одакле је дошла јер њој и није важно одакле долази
Она се не обазире знајући да за собом вуче
Празнину из које је искочила а у коју смо ми
Ушли идући за њом
Никад не знаш какве јој се мисли могу заковитлати
У већ зацрвенелој главици палидрвца у сувој згрченој
Гранчици док те димом тера
Шта ће кришом да запали
Док се нећка да би те тако преварила
Једном сам видео њен огромни лик високо дигнутих

Руку и језика и разливеденог тела
Као радознала врела вода
Пушила се
Устезала се и
Мрешкала у ваздуху
Мењајући облике
Дим је њен леш
Унутар ње нема ничега што подсећа на живот
Њена утроба и све њено је врела празнина
Окрутно давила је све око себе
Ватра воли да светлећи пронађе своју жртву
Да гледа како пати и нестаје
Њено дисање даје јој нову снагу
Стрепе они који је гледају у таквом налету
Она нема гласа њен глас је глас жртве
Она нема ничега
Њено тело је туђе тело
Њен траг је траг других
Она је дивље биће
Живи у непослушности
Сад се налазим на месту где је ватра била
То је голо место у које је стала и моја празнина

ИШЧЕКИВАЊЕ

„Пссст”, стишава ме,
„и времену треба дати времена.”

РАЗЛИКЕ

Исте су нам очи али различито видимо
Исте су нам речи али различито у њима носимо
Моје су речи све ово што видим
Оне изговорене и оне још неизговорене
Које можда никада нећу изговорити
А код тебе
Какве су твоје речи
Ове исте које изговарам
Да ли их видиш
Као ја што видим у овој чаши воде
Све њене капљице

У СТРАХУ

Говорећи ослобађам се речи као стабло лишћа
Као цвет мириса као месец месечине стресајући је
Са хладног камења у поспаност
Као ватра топлоте увијајући је у пламен и дим
Говорећи пуним собу стварима
Стварам свој музеј
Одјек неких речи из нагнуте посуде помуте њену
празнину
Страхујем да неће бити довољно светлости
Да ће овај дан прерасти у зид
У кавез
Да ће се све речи сабити у једну
Коју нико неће чути

CARTA CANTA!

(папир пева)

Огледало мало као собица у коју стаје сва лепота
Строго огледало, огледало као кајање
Огледало које се удаљава а ја старим
огледало које краде моје мисли и покрете
огледало замишљено као и ја
огледало глатко боравиште
огледалце у мом джепу које увек зна где сам
огледало које разбистрава како кажеш
огледало у коме гледам себе у бескрају
кроз који ваља проћи
дрхтим док се кроз мене провлаче речи
које тек треба изговорити

ЛЕТЊИ ЗАПИС

Ово стабло је црква купола је небески свод
Плави се кроз гране
Облаци су далеке фреске које час видимо
А зачас избледе и остане само
Лелујави плавичисти траг којим је прошао мој поглед
Хлад је пун нас уморних од светлости и њених брига
Као да смо на лађи која се од врућине зауставила
Лишће шушти
Њихова невидљива клатна ветар њише
Али ми то не чујемо од мисли
Које нам брује своја задовољства

ОГРАДА

Пази се! Ево љуте коприве и умиљате трновите руже
и најеженог чичка, пуцкетају суве натруле гранчице,
шушти ветар. Трепере лептири и лишће, трепери
даљина у њима, и у мени, и све ово што видим.
Капљица росе се улила у другу капљицу
клизи низ суву високу гранчицу као суза.
Тако сам ситна, могу се увек сакрити,
могу свакоме бити огледалце, каже ми својим сјајем.
Сечем корацима тишину која се стегла у суве
снопове траве.

Како се све брзо мења, помислих.
Ограду, у ишчекивању, од трулих тараба
заменило је трње,
врата су се давно отворила.
Али нема ко да кроз њих прође,
нема ко да их затвори.

ДАВНО ПОДНЕ

Подне је прождрљиво. Цвркут врабаца претвара се
у свађу и неподношљиву буку. Кроз два-три корака
чучнуо сам и завирио испод лишћа – парадајз ће
ускоро бити
црвен. Рибизле су своје црвенило већ ужариле и
полако га
гасе. Гледам – неке травке и издужени листови
већ су жућкасти
по рубовима а неки су црнкастозеленкасти.
Краставци су се сакрили
у врежу као црви у хладни заклон.
Паприке, отежале, додирују земљу, траже воду.
Плавооке шљиве са висине све то гледају док се
осе за мирисом
провлаче кроз грање.
Најбоље је да се наслоним на дебло крушке и да
гледам како један
залутали лептир тражи овде закашњели цвет
а можда и мене.

РАЗГОВОР

Па, хајде, реци ми, постоји ли истина у речима?
Да ли ће из речи вода потећи вода?
Да ли ће реч камен ударити као камен?
Да ли у речи Бог заиста постоји Бог?
Да ли ће се окренути, као и ти, кад га зовну, именом?
Да ли ће се реч тишина утишати као да је нема?
Кад уђем унутра, у реч, ништа се не чује,
говорим а као да је скривам.
Питам те, јер једном сам толико говорио
да сам све изгубио,
да ли ти, заиста, станујеш у свом имену?

ПУТ

Све ово, догде, моје стопе измерише.
Даљина још док је била реч
овде се крила.
Сад је гледам – па то је
обична прашина.

ОДЛАЗАК

Да ли и ви понекад осетите да речи које изговорите
Тону и да и ви тонете
Да оне као обручи ништа не држе
Већ само празнину у свом тобоже замишљеном кругу
И да је то празан говор
И да оно што видите
Тек је прва слика
Тек је први траг тренутка
Да ли се понекад и вама дешава као и мени
Да вас речи однесу далеко
И оставе
Па се саме
Лелујаве
Истопе у одјеку

ПУНЕ СУ МИ ОЧИ ДАЉИНЕ
(2024)

НЕНАДАНИ РАЗГОВОР

Еј, довикну ми неко на улици
Можда је довикнуо неког другог
Али окренуо сам се
И све моје речи су се окренуле
Тражећи га
Све моје речи које сам тада носио
Са собом су се истрошиле
Све их је неко непознат на улици
Однео

НЕМУШТИ ЈЕЗИК

Голуб ме својим промуклим гугутом пита
Који је данас дан
Ја му кажем
Четвртак
А он се
Од те речи уплаши
И одлети
Остављајући га мени

УДАЉАВАЊЕ

Тамо су наше очи. У исто време
То далеко је у нашим очима.
Наше очи су осликане пећине
Држе време и треперећи оживљавају га
Сви смо били у нечијим очима
Као да смо искочили из неког зида
Из неке слике
Једном или безброј пута
Небо је у њима провалија
Пучина којом пливају птице и облаци
Далеко видим али не разазнајем
Мрље су слепљене као речи у ћутању
Гледај ако то већ не можеш
Докучити речима

ОДБЛЕСАК

А шта видиш кад погледаш у огледало
Себе старијег

Држиш у очима себе
Припијеног за клизаву стену стакла
Која свакодневно узима део твог живота
И себе целог како се пењеш

Сваког тренутка погледом подржаваш
То трајање које се огледа

ЈУТАРЊА РАСПРАВА О ОБЛИКУ

од свих облика јабуке су изабрале
да буду округле
да се лакше окрећу кад се играју
са нашим прстима
да увек покажу своје лице
и румене образе
рекло би се да је у њих стало пуно времна
и светлости која се склупчала

и сад
док их гледам голе
приљубљене на тезги
у мени се јавља сажаљење
још се између себе нису ни упознале
а већ су их зграбиле нечије руке

СТАЗА

Уз пут срећем разно биље кад већ нема људи
Они су у некој другој истој гужви и журби
Ево лозе
Пузи и пење се кажем јој у чуду ти си
Ти си *vitis vinifera* зар не знаш зашто си
подивљала хоћеш опет

Да будеш вињага
Она и не зна да је лоза јер је подивљала
Као што нама подивљају речи
Ми то зовемо лоза а она је само биљка
Која се пењући бори са простором
Задрхтала је
Да ли од ветра из мојих корака или од даха речи
које сам
Изговорио или од мекане светлости која нас је
грејала

Сетих се сад и оног јаблана из детињства
Populus nigra тако се зове а можда и не зна јер
ми га другачије зовемо
Не зна ни да расте у тој речи крај потока и да је
све надвисио

Као стрела запета загледао се у висину приљубивши
Све гране уз стабло радујући се да одскочи
Да буде игла која се провлачи кроз облаке у свемоћној
руци

Да ли је својим врхом дотакао небо
Волео бих знати као што сам некад веровао гледајући
у његову висину
Да ли се сећа како сам урезивао своје име у његову
испуцалу кору

Која га је избацила у заборав као таласи који
исписују и бришу
Водену површину
Као ова прашњава сува трава која у шуштању
оставља свој траг
У мојим траговима па не знаш чији су шумови
Да ли зна како се зове или је заборавила јер јој је
постојање
Увек зелено мада и зелено мења боје постојања а
оно је
Крхко и име га замењује у вечитом љуљању
То је кретање у коме се буди и заспива говори и спава
И овај већ осушени цвет кога спазих и умало га
не згазих
Некад је био цвет који се у мирису растакао
А сад нагнут у својој мрклини спава у трави
Измирисао је своје постојање јер постојање мирише
Живот није ништа друго него размена мириса
каже Итало Калвино
Они сами знају своја имена а моје речи као чисто
стакло
Све около препознају како се језици и имена мешају
А ја им остајем непознат и они мени
Кажем вам да је земља којом ходате жива

ТРЕШЊЕ

Сећам се тих првих, помало опорих трешања,
на стрмини, поред винограда, било их је три.
Пео сам се на њих пузајући, чврсто обгрљивши
стабло,
па хватајући гране, миц по миц,
и онда би се угнездио у њеним рашљама,
а окол – црвенкасти гроздови, свуда.
Прво сам гутао кошпице, а касније, избацивао сам их,
као пљувачку. Одскакивале су ударајући о дебло
и гране
и доле шушкале у трави низ благу низбрдицу.
Окренем се, а свуда окол, црвенкасте трешње
вириле су испод лишћа.
Убери и мене, као да вичу углас са гране
изнад моје главе. И мене, и мене, викну, па се
сакрију под лишће.
Кидам их, са петељкама, црвене се огреботине,
гране дрхте, дрхте моје руке при сваком покрету,
дрхте ноге док се пропињем да бих савладао даљину.
Понекад прозуји радознала осица, понека застане,
затрепери крилцима и приђе једној крупној, меснатој
жућкастоцрвенкастој али склизну јој ножице
низ глатку меснату облину плода и онда схвати да
је он
за њу још зелен. Тек кад је кључне нека птица
у тај мали кратер слиће се капља сока а кад се
зашећери,
завући ће се ту оса и понеки мрав кога је сласт
подигла у висину.

У неким се већ мешкољи црв, прозиран као
цевчица, надувен од сока.
Тако сам се и ја увукао у крошњу
и не силазим па мајка, која је све послове обавила
у винограду,
одоздо виче: Кад будеш силазио, само полако!
Пузи полако! Да се не оклизнеш, и не раскрвариш...
Сад је све то далеко, док ово пишем,
али пишем због сласти оних трешања
и мајчиног гласа који се забринут уздиже са земље.

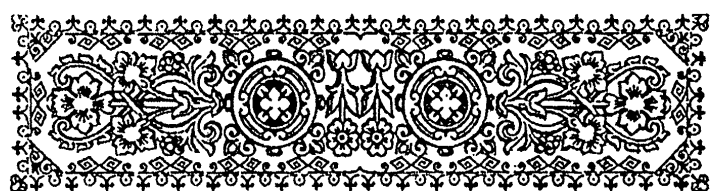

ИЗЈЕДНАЧАВАЊЕ

Ситнице само чине равнојезу*
И оне најситније чврсто вежу
Да све буде неразмрсиво чврсто у споју
Као зуј пчеле у звучном навоју
Њеног пева око мириса цвета
Ситнице се стопе око тога сплета
Да будемо ово што јесмо оне нас
Са невидљивим вежу
И све сплету у једну мрежу
Ево на пример
Пахуљицу да из своје речи не оде
Чува смрзнута капљица воде
Тако и мене да не одем из свога имена
Чува нека ситница невидљива безимена

---

* Иван В. Лалић

Никола Вулчић
РАЂАЊЕ ПЕСМЕ

Од када постоји поезија, од када настају стихови, постоји питање које је и данас без одговора – како настаје песма? Шта је песма? О томе пишу и размишљају сви који пишу и читају песме али ту тајну нико још није открио или је, можда, љубомрно чува за себе. Десанка Максимовић има пуно песама које говоре о настанку песме, које откривају њене песничке тајне, оне су исписиване у различитим временима и са различитим искуствима писања. Мени је то одувек било загонтетно и увек ми је будило радозналост, од самих почетака мог рођења по песничким световима. И сада ме, овде пред вама, за то вежу лепа сећања – још од младих, дечачких дана, када сам покушавао да откријем ту тајну, када сам у писму замолио знамениту песникињу да ми у одговору на питање како настаје песма, ода бар део своје тајне. Она ми је, сећам се те своје радости, одговорила, али то писмо избрисала је суровост времена, а питање ево и даље стоји ишчекујући одговор. Заправо, одговора је пуно, колико и песника, и сви они су тачни иако су различити, иако се међусобно потиру. На то питање коначног одговора вероватно и нема јер кад би он био могућ, и коначан, он би означио и крај поезије. А то се, на сву срећу, никада неће десити. Зато ми, непрестано, кроз векове, уживамо у песми. Прави

читаоци је надопуњују, ако директно не учествују у њеном стварању они обилато учествују у њеном оживљавању и помажу њено трајање. Добра песма доживљајно је неизрецива, она се не исцрпљује читањем, читање је одржава на површини језика.

За настанак песме пресудно је *јесничко сћање* које се у нама јавља, развија и напоследку, распршује. Оно није подређено никаквим правилима, оно је непостојано, независно од наше воље, уз то краткотрајно, и као што се *случајно* јавља, исто тако *случајно* престаје и да постоји. Али ни оно није довољно да би неко, благодарећи њему, постао песник. Свака песма је јединствена, створена посебном техником која одумири у самом тренутку стварања, она служи само песнику да створи одређену песму у одређеном тренутку. Ту нема понављања јер се песма не може понављати. Написавши песму, треба умети погледати на њу са стране, очима непознатог читаоца – да ли је он разуме, хоће ли прочитати твоје стихове као властито изражавање. Свака песма је „мало откриће” моћи језика. Као што је у камену жива заточена скулптура тако је у језику скривена песма коју треба да истерамо на белину папира, да је ослободимо ропства заборава. Јер све што је записано оно је и ослобођено. Песма је мала област живота, у којој, ако је могуће, треба да постоји *све* – живот природе и ствари које постају и настају „пред нашим очима”, време и простор који нас окружују и сва емоционална стања која чине наше биће.

У више песама, кроз цело своје сложено песничко дело, које је по свему јединствено у нашој савременој поезији, Десанка се бави својим

песничким сјањима и разоткривањем тајни песничког мишљења и писања, нудући низ одговора на питање – како настаје песма. На пример, има песама у којима се та запитаност износи на директни начин, као у песмама „Песник”, „Иза штита поезије”, „Језик немушти”, „За песме”, али и неколико песама под симболичним насловом „Рађање песме”, у другима, пак, та тајна је скривенија али увек је присутна.

Некад је настанак песме врло спор, јер песма „споро као јабука зри, набуја по неколико пута... никако да се роди / мада јој је време”, ту много не помаже ни знање немуштог језика, а „њег зна човек који самоћу воли, / који разуме реч кише кад плушти / и мисли неба када се натушти / и шта пас цвили кад га туга сколи / шта разговарају храстови голи”. Рекло би се да песма настаје тек кад обуче своју „танку лирску кошуљицу” али она и тада крије тајну свог настанка.

Ту основну свест о настанку песме и њених оностраних светова, о певању на самој граници спознавања, када се песничко кристалише у слике, када се наша основна осећања мешају и стапају у своје нијансе, а вечна питања остају отворена и кад их песник стиховима „затвара”, наша Десанка најсугестивније је изложила у песми „Мала је граница” (збирка „Памтићу све” из 1988. године):

Мала је граница
где се свршавају мождане ћелије
и почиње дух,
сваки се час телесно
у нетелесно прелије
постаје мисао, вид и слух

Танка је граница
између људских и немушних душа.
На сунцу уживамо исто
и ја и змија.
Радост се моја као птичја пенуша.

Граница између свести и бесвести
танка је и порозна.
Свака ситница може ме довести
до стања
у коме се живот од смрти не распозна.

У тим метраморфозама, претварању и оживљавању слика у сложене структуре песме, у ониричким играма, тражењу и налажењу видокруга сопственог бића кроз „експлозије речи” и зачараности најелементарнијих и најједоставних облика који нас вежу, Десанкине песме су, у суштини, „разговор” са нашим светом и временом које нас окружује, разговор са знаним и незнаним човеком. Стих јој је мек и звучан, лак, нежан и покретљив, стопљен са темом о којој пева, пун емоција, памтљив, сугестиван, плени својом једноставношћу, животан, понекад искрено наиван, близак, свежег даха, једнако снажан и кад пева о најобичнијим стварима (трави, покошеној ливади, цвету, листу, птици) до великих, трагичних тема, страдања којих није мало у нашој историји – у њене песме стало је све, у складу, довољно наглашено, устрептало и опомињуће.

Песме јој имају невероватну текстуру: детаљну, густу, органску у смислу односа између делова и целине, пуну поетичких асоцијација, звучних угрушака, семантичких снопова, где све одзвања,

---

све сија, једна реч-слика одражава и прелама сјај друге речи-слике.

А сви знамо да у њеним песмама превладава „нежна мисао”, „лако срце”, „мудрост”. „Нежна мисао” се односи на дар контемплације одсутног предмета у уму — и контемплације о њему док му се дивимо. „Лако срце” је отелотворење тешких, мрачних, застрашујућих тема у хармоничним облицима. „Мудрост” значи осећати и живети чист и частан живот. Ако би у нашој поезији тражили песника који је по свим животним манифестацијама најсличнији својим песмама, који је најчвршће срастао са својим стиховима, који је оличење „апсолутног песника” онда је то, без сумње наша – Десанка Максимовић. Кад кажемо реч *песник* пред нама се појави благи, живахни, забрнути Десанкин лик који у магновењу све претвара у поезију. Кретање песничке мисли је као кретање крви кроз вене, а интонација је жива боја лица, покретљивост црта, жив израз који тачно одражава кретање идеје. Неки истраживачи поезије нису без разлога назвали интонацију „гласним изразима лица”. И нема онога читаоца који ју је познавао а да после читања било које њене песме одмах није чуо одзивањање певљивог, умиљатог глас песникиње и није видео њен забрнути, дубоко уроњени лик у боре и благи осмех. Кад читамо песме из збирке „Тражим помиловање” ми сусрећемо низ обичних људи чија паћеничка лица нас гледају светачки као ликови са фресака. На први поглед, песништво Десанке Максимовић делује традиционално, али ако боље погледате, у њему се откривају сложени садржаји људског искуства, пренетог на врло једноставан начин у форми лирског казивања и испо-

---

ведања. Људска суштина је овде изражена у својој једноставности која може да обухвати сложене и истовремено веома актуелне, повезане слике и мисли са нашим временом и тренутком. Мало је песника у нашој поезији који су имали тако непосредан и страстан лирски ангажман и који су писали песме тако широког тематског спектра. У њеном гласу је, како каже Михиз, „и крик, и шapat, и молба, и молитва”. Молба и молитва које су своју невестоватну песничку моћ и врхунац добиле у збирци „Тражим помиловање” чинећи је јединственом у нашем песништву.

У вечитом трагању за лиризмом, за што потпунијем осликавањем и изражавањем људских емоција, припадала је, и служила, целим својим бићем – нашем језику, нашем народу, нашој песничкој традицији коју је и сама стварала, поставши један од најважнијих њених делова. Указивала је на песничке стазе, давала је путоказе којима ће многи поћи у освајање своје „песничке ведрине”. Читајући њене песме ми читамо вечито младе мисли, откривамо тајне склопове песме јер песма је кутија од речи у којој је ускладиштено све што речи носе.

Десанка је добро знала да песме требају да се заснивају на богатству говора народа коме припада, на природним облицима мелодичности матерњег језика. За Десанку наш језик је језик поезије, а поезија је највиши облик језика. „Најсветије што имамо, можда, нису наше иконе, па чак ни наше историја већ наш језик”, каже Јосиф Бродски. Јер да нема нашег језика ништа не би имали, он је све сачувао, он је чувар али и покретач наше културе. Песник је слуга језика,

---

језик је једини и верни ослонац нашег боравка у овом свету. На крају остајемо само ми и наш језик. Десанкине песме чувају тај наш лепи језик и нас у њему. Част је понети награду која носи њено светло име. Хвала вам.

Ваљевска гимназија, 16. мај 2024.

УЗ ОВАЈ ИЗБОР

Песме објављене у овој књизи чине избор из свих досадашњих ауторових песничких књига изузев књиге намењеној деци „Кад сам био мали” и књига које чине изабране песме (”Звук тишине”, „Расути звук”, „Соба”). У неким песмама унесене су мање или веће измене и исправљене штампарске грешке.

Песме се доносе хронолошки како су објављиване у књигама.

У Београду, 20. јануар 2025.

О ПЕСНИКУ

Никола Вујчић рођен је 27. 6. 1956. године у Великој Градуси, Банија, Хрватска. У Петрињи је завршио гимназију, а на Филолошком факултету у Београду дипломирао је на групи за југословенску књижевност и српскохрватски језик.

Уређивао је часопис „Знак” и листове „Књижевна реч” и „Задужбина”. Био је уредник у Књижевној омладини Србије, „Филипу Вишњићу” и Службеном гласнику.

Објавио је књиге песама: *Тајанствени сирелац* (1980), *Нови прилози за аутобиографију* (1983, друго допуњено издање 2008), *Дисање* (1988), *Чисти-лишће* (1994), *Каг сам био мали*, (1995), *Преознавање* (2002), *Звук тишине* (2008), *Расути звук* (2009), *Докле поглед дојире* (2010), *Докле поглед дојире и нове песме* (2012), *Сведочење* (2014), *Скривености* (2017), *Соба*, изабране песме, двојезично српски/енглески (2019), *У једном дану* (2022), *Пуне су ми очи даљне* (2024).

Добио је награде: Браћа Мицић (1993), Змајева награда Матице српске (2002), Дисова награда (2009), Мирослав Антић (2011), Ђура Јакшић (2011), Бранко Миљковић (2011), Заплањски Орфеј (2014), Кондир Косовке девојке (2015), Скендер Куленовић (2015), Стеван Пешић (2017), Виталова награда – Златни сунцокрет (2017), Сава Мркаљ (2019), Жичка хрисовуља (2021), Велика базјашка повеља (2022), Десанка Максимовић (2024) и Бранко Ћопић (2025).

Песме су му превођене на више језика а књиге изабраних песама објављене су му на румунском *Ноћи и груђе њесме* (Nopțile și alte poeme, Темишвар, 2011), македонском *Докле њоѓлег гојуре* (До кај што погледот допира, Скопје, 2011), пољском *Тишина у камену* (Cisza w kamieniu, Варшава, 2013) и бугарском *Докле њоѓлег гојуре* (Докъдето погледът достига, Пловдив, 2013).

О његовој поезији објављена су два зборника – „Поезија Николе Вујчића” (поводом Змајеве награде, Нови Сад, 2008) и „Никола Вујчић, песник” (поводом награде Жичка хрисовуља, Краљево, 2022).

Приредио је необјављени роман Меше Селимовића *Круџ* (1983), *Анџолођију народне књижевности за децу* (1997, проширено издање под насловом *Српска народна књижевност за децу*, 2006, 2008.) и изабрана дела Григора Витеза (2011).

Превео је са руског језика књиге песама Вјачеслава Купријанова, Владимира Бурича, Генадија Ајгија, Хенрика Сапгира и Ивана Ахметјева.

Члан је Српског књижевног друштва и Српског ПЕН центра.

Живи у Београду.

САДРЖАЈ

ТАЈАНСТВЕНИ СТРЕЛАЦ (1980)

Кућа.....	9
Неће ме препознати	10
Слабљење вида	11
Тајанствени стрелац	12
У води.....	13
Глинена птица	14
Оловка.....	15
Рукопис.....	16

НОВИ ПРИЛОЗИ ЗА АУТОБИОГРАФИЈУ (1983)

Смех.....	19
Реторичко питање.....	20
Црно посуђе	21
Вилин коњиц	22
Сквонк	23
(хм! зима је скупоћа)	24
Затварање врата.....	25
?	26
Нема више.....	27

ДИСАЊЕ (1988)

Ствари су пуне речи.....	31
Писање / читање.....	32

Опис.....	33
Лов.....	34
Колажи	35
Послеподне.....	37
Опис града	38
Јабука	39
Цртеж.....	40
Тамна места.....	41
(нула).....	42
(врата)	43
(језик).....	44
Лето 1987.	45
(трошење времена)	46
(писање)	47

ЧИСТИЛИШТЕ (1994)

(чистиличиште)	51
(рекла ми је).....	52
(посматрам бело)	53
Јутро	54
(недеља)	55
Свакодневне рушевине.....	56
(правим дан).....	57
Чистиличиште	58
Сећање на реченицу	60
Говор	61
Бука	62
(завеса)	64
Поглед на исто.....	65
(јабука стрпљиво зри)	66
(једном сам гледао ружу)	67
Несанице	68
Реплике.....	69

ПРЕПОЗНАВАЊЕ
(2002)

Препознавање	73
(реч је незадржива слика)	74
(носим те).....	75
Живот	76
Стопе	77
Соба	78
(само поправљам)	79
Из даљине.....	80
Расути звук	81
Дан.....	83
Узео сам	84
Место.....	85
Касно поподне.....	86
Јутро	87
(док сам копао)	88
Сећање.....	89
Прича	90
(тишина)	91
Дозивање	92
(звук).....	93
(вода)	94
Град	95
Пут.....	96
(казна).....	97
Кућа.....	98
Прозор.....	99
Усамљени звук	100

ДОКЛЕ ПОГЛЕД ДОПИРЕ
(2010)

Читање песме.....	103
Слово разлике	104

Из детињства	105
Терет.....	106
Присуство.....	107
У разговору	108
У соби.....	109
Лице места	110
Молитва	111
Жеља.....	112
Додиривање.....	113
Ћутање.....	114
На улици	115
Поглед.....	116
Небо и земља.....	117
Близина	119
Јаковљев бунар	120
Силазак.....	121
Јун.....	122
Пут кроз поље.....	123
Сусрет.....	124
У дворишту	125
Крушка, она у мом дворишту	126
Подне.....	127
Сумрак	128
Небо.....	129
Буђење	130
Присутност.....	131
Празно место.....	132
Траг	133
Стихови о висини.....	134

СВЕДОЧЕЊЕ (2014)

Сведочење.....	137
Мерење терета.....	138

Ноћ.....	140
У подне.....	141
Потоп.....	142
Невидљиво присуство.....	143
Црнина.....	144
Блискост.....	145
Детињство.....	146
Повратак.....	147
Боравишта.....	148
Стрепња.....	151
Мртва природа.....	152
Умор.....	153
Додир.....	154
Ћутање.....	155
Потпаљивање ватре.....	156
Време.....	157
Данас.....	158
Старење.....	159
Лето 2012.....	160
Наш језик.....	161

СКРИВЕНОСТИ (2017)

Ткање речи.....	165
Скривање у речи.....	166
Разговор.....	167
У аутобусу.....	168
Суочавање.....	169
Гледао сам.....	170
Скривености.....	171
Нож.....	173
Питање.....	174
Двориште.....	175
Живот тече.....	177

Стрпљење	178
Година	179

У ЈЕДНОМ ДАНУ (2022)

У мрежи речи	187
Страх у речима	188
Осипање	189
Од детињства мало ми је остало	191
Руке	192
Све	193
Сагласност	194
Први дани	195
Претварање	197
Јутарња расправа	198
Стара лица	199
Слово о ватри	201
Ишчекивање	203
Разлике	204
У страху	205
Carta santa!	206
Летњи запис	207
Ограда	208
Давно подне	209
Разговор	210
Пут	211
Одлазак	212

ПУНЕ СУ МИ ОЧИ ДАЉИНЕ (2024)

Ненадани разговор	215
Немушти језик	216
Удаљавање	217

Одблесак	218
Јутарња расправа о облику	219
Стаза.....	220
Трепње	222
Изједначавање.....	224

БЕСЕДА ПОВОДОМ НАГРАДЕ „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

Никола Вуљић

Рађање песме	227
Уз овај избор	235
О песнику	237

Никола Вујчић
ОЧИ ВОДЕ
ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Издавачи
ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”
Београд, Скерлићева 1
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
Београд, Скерлићева 1

За издаваче
Светлана Шеатовић
Владимир Пиштало

Уредник
Светлана Шеатовић

Графичка уредница
Лепосава Кнежевић

Штампа
СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК, Београд

Тираж
300

ISBN 978-86-82377-83-2 (ЗДМ)
ISBN 978-86-7035-539-2 (НБС)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ВУЈЧИЋ, Никола, 1956-

Очи воде : изабране песме / Никола Вујчић. - Београд :
Задужбина "Десанка
Максимовић" : Народна библиотека Србије, 2025 (Београд
: Службени гласник). - 245 стр. ; 21 см. - (Награда Десанка
Максимовић ; књ. 30)

Тираж 300. - Напомене уз текст. - О песнику: стр. 237-238.

ISBN 978-86-82377-83-2 (ЗДМ)

ISBN 978-86-7035-539-2 (НБС)

COBISS.SR-ID 164274953

---

9 788682 377832

9 788670 355392

